

VIE NYBĖ

71 M. 28 N.

412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

1957 M. LIEPOS (JULY) 10 D.

Telefonas:
EV 4-0862

KAINA 15 c.

CHRUŠČIOVAS SUVEDĖ SASKAITAS KREMLIUJE

Žurnalistė Salomėja Narkėliūnaitė kalbasi su "seniausiu" lietuviu Jungtinėse Tautose, Petru Gudiškiu.

- Vienybės nuotrauka -

LIETUVIAI JUNGTINIŲ TAUTŲ TARNYBOJE

Petras Gudiškis priiminėja diplomatus, Elena Legeckienė skaičiuoja JT išlaidas, Liuda Grigaitė septintame aukšte mašinėle rašo, gi William Slovikas atstovams pyragaičius kepa...

Nors Jungtinių Tautų narių sąrašė nėra Lietuvos vardo, c priešais Generalinės Asamblėjos rūmus pusrutuliu plėvesuojančių vėliavų tarpe nematyti Lietuvos trispalvės, bet pačių Tautų patalpose yra lietuvių ir lietuviškoji kalba čia pasigirsta tarp dešimčių kitų tautų kalbų.

SALOMĖJA NARKĖLIŪNAITĖ

Pats "seniausias" lietuvis Jungtinėse Tautose yra Petras Gudiškis, su kuriuo anądien šių eilučių autorei teko būti liudininke, kaip Petras delegatų foyer kalbėjosi su Vienybės redaktorium Vyt. Gedgaudu. Petras jau dvylikti metai

Jungt. Tautų sargybu tarnyboje, delegatų būry. Tai postas kuris laikomas augštesniu už kitus JT vyrų postus.

Kur tų lietuvių nesutiksi!

Taigi, Petras su Vytautu, tik dabar susipažinę ir pasi-

džiauge, kad "kur dabar lietuviuo nesutiksi", prisiminė, kaip jie abu buvo Paryžiuje, kai tenai Palais de Chailot 1948 metais posėdžiavo Generalinė Asamblėja. Petras tada buvo komandiruotas iš New Yorko,

Tesimys 3 psl.

Vienybės korespondento
Europoje

Ketvirtadienio rytą Maskvoje sprogo bomba. Komunistų partijos centro komiteto slaptaame posėdyje buvo pašalinti iš vyriausybės ir partijos prezidiumo trys senosios gvardijos bolševikai: Molotovas, Kaganovičius ir Malenkovas, o su jais kartu ir buvęs užsienio reikalų ministras Sepilovas, kaltinami, sudarę "priešpartinę" grupę ir užsiėmę frakcine veikla, kuri bolševikų partijos smerkiama nuo Lenino laikų.

Komunikate sakoma, kad jie stengėsi trukdyti visiems liaudies nutarimams, liečiantiems užsienio ir vidaus politikos planą, kuriuo Chruščiovas siekė taikos ir gerovės.

Anot italų komunistų laikraščio Unita, ginčai prezidiume buvo virtę atvira kova ir tai pagreitino Chruščiovo priešų griuvimą.

Stalinas turėjęs ilgai laukti, norėdamas likviduoti opoziciją partijos centro komitete. Chruščiovas veikė greičiau ir aiškiau. Jo pirmakasis likvidavo opozicijos asmenis vieną po kito, tuo tarpu Chruščiovas smogė iš karto visiems.

Malenkovas, Molotovas ir Kaganovičius nebuvo vieningos nuomonės, bet prezidiume jie balsuodavo prieš Chruščiovą dėl visai skirtingų priežasčių.

Nušalintieji šį kartą nebuvo "fiziškai likviduoti", kaip Stalino laikais, ir jų šalininkai galės ramiai miegoti. Bet jų likimas tebėra Chruščiovo rankose. Stalinas irgi nesiskubindavo mušti savo priešus. Tik vėliau, kai kuriais atvejais net po 9 metų, jis iškeidavo jiems bylas teismuose, kaltindamas valstybės išdavimu.

Po visų tų įvykių, kalbėdamas Leningrade, Chruščiovas puolė Molotovą, Malenkovą ir Kaganovičių, kaltindamas juos intrigomis pasigrobti valdžią, pakeisti vidaus ir užsienio politiką. Girdi, Molotovas visą laiką trukdęs Maskvai bendradarbiauti su Belgradu, be to, jis priešinęs nusiginklavimo sutarčiai su vakarais.

Chruščiovas parėškė, kad sovietų politikos tikslas ir toliau stengtis kelti pramonę žemės ūkį, suteikiant sovietinėms respublikoms daugiau teisių. Jis noris pašalinti tarptautinę įtampą ir siekti abiem pusėm priimtinių nusiginklavimo susitarimo pagrindų.

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY

Established in 1886

Juozas Tyšliava
Editor and Publisher
Vytautas Gedgaudas
Managing Editor
Vytautas Meskauskas
Associate Editor
Valerija Tyšliava
Business Manager

Editorial and Business Offices:
412 Bedford Ave., Brooklyn 11,
N. Y. Tel. Wergreen 4-0862.

Entered as Second Class Matter
October 2, 1907 at the Post
Office of Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES: USA,
Canada and Other Countries,
\$7.00 for One Year.

ADVERTISING RATES on appli-
cation.

AR KAS PASIKEITĖ?

Kurie per našavo neramumus Sovietų Sąjungoje, buvo teisūs, sako buvęs Prancūzijos premjeras Bidault. Dabartinės permainos Kremliuje rodo, kad Sovietų vyriausybė turi didelį bėdų.

Šį kartą bolševikų vadų tarpusavio grūdinės iškilo viršū. Sėdiniuždydamas savo oponentus, Molotovą, Malenkovą ir Kažanovičių, Chruščiovas, maršalo Zukovo bei raudonosios armijos remlamas, įsistiprino kaip svarbiausias asmuo Kremliuje viršūnėje.

Šį perėjimą Kremliuje reikia laikyti pilnu Chruščiovo laimėjimu. Kai kas mano, kad to pasekoje, bus daugiau politinės, ekonominės ir intelektualinės laisvės pavergtoms Rytų Europos tautoms.

Valstybės Departamentas, visus tuos pasikeitimus Kremliuje, žiūri atsargiai. -- "Kas iš to išeis, pamatysime, O spręsti bus galima pagal tai, ar Sovietų Sąjunga ims priemonių, kuriomis būtų galima sutvarkyti tokias problemas kaip nusiginklavimas ir Vokietijos suvienilimas".

Ar tie pasikeitimai Sovietų Sąjungos vyriausybėje reiškia naujos eros pradžią? Ar tai reiškia, kad bus pašalintas šaltasis kamas ir branduolinio karo grėsmė? Kai kurie faktai sako, kad taip. Nes Molotovas ir Malenkovas, anot Chruščiovo, buvo karo kurstytojai bei tarptautinės įtampos šalinimo priešai.

Tačiau didelio skirtumo nematome tarp tų, kurie pašalinai ir tų, kurie dabar valdžioje. Chruščiovas, Bulganinas, Voroshilovas ir Mikojanas buvo tokie pat stalinistai Stalino laikais, kaip ir dabar pašalinieji.

Ieškodamas sanbūvio su vakarais, Chruščiovas turėtų žinoti, kad asmenų pakeltimo varžovaujancioje grupėje ne užtenka.

Ar sovietinis režimas eina liberališkesne kryptimi, galima bus sakyti tik tada, kai Sovietų Sąjungoje bus panaikinta koncentracijos stovyklos, bus leista laisvai veikti profesinėms sąjungoms, kai pavergtieji kraštai gaus nepriklausomybę, kai Sovietų vyriausybė sutiks su garantuotu nusiginklavimo planu. Tik tada laisvasis pasaulis galės lengviau atsikvėpti.

Nežiūrinė kokie pasikeitimai vyktų Kremliuje, laisvasis pasaulis turi budėti, nes galutinis komunistų tikslas -- pasaulio užvaldymas -- tebėra tas pats, nepasikeitęs.

VLIKAS PAREIŠKIA:

MES NETURIME JOKIŲ PRETENZIJŲ
TAPTI LIETUVOS VYRIAUSYBE

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto tikslas, kol Lietuva tebėra Sovietų okupuota, pasilieka nekintamas -- kovoti Lietuvos išlaisvinimą ir nepriklausomos demokratinės valstybės atstatymą. Dėl besikeičiančios tarptautinės padėties gali tekti keisti kovos metodus ir priemones, bet VLIKo darbas nesustos, iki Lietuvos išlaisvinimo išvyks.

Lietuvos išlaisvinimas būtų pasiektas, jei Sovietinis okupuotas išvestų iš Lietuvos savo gincluotąsias pajėgas, policiją, sovietinę administraciją ir jei krašte būtų užtikrinti laisvi rinkimai, per kuriuos žmonės be baimės galėtų išrinkti Tautos Atstovybę, sudaryti teisėtą vyriausybę ir pasisakyti, kokios santvarkos nori.

Lietuvos išlaisvinimas galėtų įvykti karo ar suirutės sovietiniame bloke pasekoje, arba taikiomis priemonėmis.

Karas šiandien laikomas pasauline katastrofa, kurios visi stengiasi arba visai išvengti, arba galimai atitolinti. Sovietinio bloko palirimas tam tikromis aplinkybėmis, kaip parodė Lenkijos ir Vengrijos pavyzdžiai, yra galimas ir gali turėti Lietuvos išlaisvinimui toli einančias pasekmes. Taikdėmis priemonėmis tarptautinius musikalimus ir neteisėbes atitaisyti reikia daug pastangų ir laiko. Juo labiau, kad laisvieji Demokratiniai Didieji, o taip pat Jungtinių Tautų Organizacija stokoja ryžto padaryti tarptautiniais klausimais drąsius ir teisingus sprendimus ir juos vykdyti. Sovietų Sąjungos pavergtų kraštų, jų tarpe ir Lietuvos išlaisvinimo reikalai buvo atidedami ateičiai. Nors, kaip tik dabar, paskelbus Jungtinių Tautų Organizacijos specialios komisijos raportą apie Sovietų Zygdarbius tautinę revoliuciją Vengrijoje užgniaužiant, viso laisvoje pasaulio akys vėl kreipiamos į Sovietų musikalimus okupuotose kraštuose, Vengrijos klausimui spręsti kukiama nepaprastai Jungtinių Tautų pilnaties sesija ir taja proga Sovietų pavergtos tautos užtikrinamos, kad jų laisvinimo reikalas nėra ir nebus pamirštas.

Tad VLIKas budri laiko savo pareigą visą laiką visems priminti, kad Lietuvos pavergimas tebėra skaudus faktas, kad jis yra viena iš kiliusių teisingai, pastoviai ir visuotinai taikai pasaulyje pasiekti ir kad tas Sovietų Sąjungos tarptautinis musikalimas negali būti užmirštas, kol skriauda bus atitaisyta ir Lietuva laisva.

Gal tai užtruks. Turime būti pasiruošę pakelti tarptautinės politikos bangavimus, vilčių priartėjimą, bet taip pat jų atitolimą ir vis tuo pačiu ryžtu įtvirti ir laimėti.

Visus sunkumus pakelti, išlaikyti nepalūžtamą viltį, įtvirti viską, kol tikslas bus pasiektas, turime būti susiklausę,

Remsime Lietuvos diplomatus ir jų pastangas Lietuvos suverenumo teises ginti, o taip pat jų akciją.

ryžtingi ir vieningi -- vieningi pastangose ir veikloje, kaip vieningi esame dėl siekiamo tikslo -- Lietuvos laisvės.

Toji vienybė turi apimti visą Lietuvos tautą tėvynėje, tremtyje ir išeivijoje. Kiekvienas lietuvis, kur jis bebūtų, turi likti ištikimas tautai ir Lietuvai. Lietuvis Lietuviai visur ir prie visų aplinkybių yra brolis. Ir Lietuvos, ir tautos, ir tėvynės išdavimas yra tolygiai smerktinai.

Lietuviai pavergtoje tėvynėje ar Sibiro tremtyje tuo pačiu jausmu turi vienas kitam padėti ir vienas kitą gelbėti, kad išlaikytų. Visa Lietuvos išeivija vienu balsu turi liudyti pasauliui pavergtos Lietuvos tautos skriaudą ir kuktis teisingumo Lietuvai.

Nuo tos pareigos nėra atleistos nei senoji, nei naujoji, nei priaugančios, nei būsimos Lietuvos kartos, kol Lietuvos laisvė bus laimėta.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kviečia visus tautiečius jungtis aplink jį tėvynės laisvinimo darbu. VLIKas niekad neišsižadės nei savo išpareigojimų tautai, nei savo tautinių principų, nei tikslo -- Lietuva turi būti laisva ir nepriklausoma.

Sveikinsime Lietuvos mažumų atstovus, jeigu ir jie išjungs į mūsų pastangas Lietuvai laisvę atgauti ir jos nepriklausomai demokratinei ateičiai kurti.

Aukštai vertiname gerus santykius ir glaudų bendradarbiavimą su Amerikos Lietuvių Taryba ir per ją su visa JAV lietuviškąją išeiviją, kurios darbas ir įnašas 1918 metais nepriklausomai Lietuvai atkurti, nepriklausomybę išlaikyti, o Lietuvai okupacijon patekus ir vėl ją į laisvę išvesti, buvo ir yra milžiniški.

Remsime Lietuvos diplomatus ir jų pastangas Lietuvos suverenumo teises ginti, o taip pat jų diplomatinės akcijas Lietuvos laisvės byloje.

Bendradarbiaujame su Lietuvos Laisvės Komitetu, kurio įnašas į Lietuvos laisvinimo darbą yra žymus ir reikšmingas.

Dalyvaujame ir remiame Pavergtų Europos Tautų Seimą ir jo didžiulius darbus pavergtoms tautoms laisvinti.

Kviečiame visą lietuviškąją išeiviją remti VLIKo darbus ir jiems talkinti, o taip pat talkinti ir kitus lietuviškuosius veiksmus, kurie, bendradarbiaudami su VLIKu, dirba Lietuvos laisvei.

Siekdami laisvinimo Zygius paspartinti ir atsizvelgę būsimos nepriklausomos Lietuvos interesus, atengimės megzti santykius su visais Lietuvos kaimynais: lenkais, vokiečiais, gudais ir kitais. Siekdami bendrąją kovą

prieš komunizmą sustiprinti, kartu siekiame, kad kaimynai atsikvėptų šovinizmo ir nepagrįstų pretenzijų į Lietuvai priklausančias žemes, jei jie tai daro.

Santykiai su ukrainiečiais bus pagyvinti, siekiant su jais glaudesnio bendradarbiavimo.

Sveikinsime kiekvieną santykių su kaimynais išlyginimą, ar tai liestų senas ar naujas problemas. Tačiau, neapleisime gyvybinių Lietuvos interesų nei teritorinių, nei politinių, nei ekonominių, nei kultūrinių.

Manome, kad nesusipratimai su kaimynais ateityje bus lengviau sprendžiami negu tai buvo praeityje. Pasisakome už integruotą Europą, kurioje sumažėtų suverenumo, prestižo ir interesų aukštos sienos. Tikime, kad tarptautiniai klausimai apjungtoje Europoje bus lengviau revduojami.

Todėl remiame Europos integravimą, o taip pat sritinių federacijų steigimą.

Pirmoje eilėje vertinsime kiekvieną pastangą, kuri ves į glaudesnių trijų Pabaltijo tautų ir valstybių bendradarbiavimą.

VLIKas, organizuodamas ir vesdamas Lietuvos laisvinimo kovą, neturi jokių pretenzijų

tapti išlaisvintos Lietuvos vyriausybe. Išlaisvinusi lietuvių tautą, atgaudama krašto nepriklausomybę, pati sudarys vyriausybę ir pasirinks santvarką, kuri užtikrintų visiems laisvę, teisingumą ir demokratiją.

Kol tai įvyks, palankiai žiūrime į kiekvieną pagerėjimą pavergtame krašte, kurs padėtų lietuviams išlaikyti dvasiniai, medžiaginiai ir kultūriniai.

Kad padėtis krašte gerėtų, darysime laisvajame pasaulyje ir per tarptautines organizacijas viską, kad sovietiškojo okupanto sauvaliavimą ir neteisėtus veiksmus sustabdytų, o taip pat su laikyti Lietuvai tautos zudymą, persekiojimą, tremimą, laikymą priverčiamojo darbo stovyklose, Sibiro tremtyje ir jos visokiariopą išnaudojimą. Visada ir visur reikalausime, kad išremtuosius Sovietų Sąjungon okupantas grąžintų Lietuvon.

Reiškiame padėką visiems, kurie moraliai ir medžiaginiai remia VLIKo darbus, o taip pat aukštai vertiname šalpos organizacijų ir pavienių asmenų pastangas dosniai sušelpiti tėvynėje vargstančius tautiečius ir Sibiro tremtinius. Ieškosime būdus sumažinti Sovietų plėšikišką muitų sistemą, kad vargstančiųjų šalpe nesudarytų okupantui savanaudisko pasipelnymo šaltinį.

VLIKo Prezidiumas

AN INCREASED DIVIDEND

at the rate of

3 1/4%

a year

COMPOUNDED QUARTERLY!

A dividend at the rate of 3% regular plus 1/4% extra is anticipated for the period beginning July 1, 1957, with the continuance of satisfactory earnings.

Effective July 1,

dividends will be compounded

4 TIMES A YEAR!

Start Saving Here Today!

THE Kings County SAVINGS BANK

Incorporated 1860

2 CONVENIENT OFFICES:

135 Broadway at Bedford Avenue

539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue

Member Federal Deposit Insurance Corporation

LAIDOTUVIU DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 SO. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 MT. VERNON ST. PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

PASAULYJE

- Vienoje baigėsi penktasis socialistų suvažiavimas, kuriame buvo atstovaujama 30 tautų, kurių tarpe ir lietuviai.
- Praėjusią savaitę iš Rytų Vokietijos į vakarus atbėgo 4,800 vokiečių. Savaitę prieš tai atbėgo puspenkto tūkstančio.
- Independence mieste, Misourio valstybėje, atidarytas Trumano vardo knygynas, kuriame sudėta pusketvirtą milijono dokumentų, liečiančių pokario metų istoriją.
- Kremlius žada panaikinti pilnavas nuo privačių sklypų, valdomų kolūkininkų.
- 400 sovietų turistų, besilankančių Romoje, buvo priim-

ti Popiežiaus bendroje audien-
cijoje.

- Amerikos karo aviacijos bandomoji raketa pasiekė 400 kilometrų aukštį, skrisdama 16,000 km. per valandą.

- Sovietų ambasadoje, Rytiniame Berlyne, laukiamajame kambaryje iki šiol kabėję Malenkovo ir Molotovo portretai pašalinti. Liko tik vienas Lėninas.

- Iš Teherano pranešama, kad žemės drėbėjime prie Kaspijos jūros žuvusiųjų skaičius siekia pusantro tūkstančio.

- Londone nusiginklavimo derybose Amerika pasiūlė pradėti išardyti dalį atominų ginklų

Iskilmingos mokslo užbaigtuves

Maironio šeštadienišė Mokykla Brooklyne mokslo metus užbaigė birželio 8 d. Apieškimu parap. salėje. Vakare įvyko iskilmingos mokslo užbaigtuvės. Mokyklą vedė I. Banaitienė pakvietė į prezidiumą mokykląs globėją kun. N. Pakalni, mokyklos kapelionus kun. J. Pakalniškį ir kun. A. Račkauską, mokytojus P. Gaurį, J. Gerdvilienę, V. Jocienę, R. Kisielių, J. Matulaitienę, E. Ruzgienę, K. Šventoraitienę, dr. V. Vilimą, A. Zubkienę ir tėvų komitetą: pirm. L. Žitkevičių, vice-pirm. J. Audėną, sekretorę A. Radzivanienę, išd. A. Remežą, soc. reikalų vedėją Ramančionienę.

Mokyklą vedė nupasakojo lietuvištinį darbą. Mokyklą nuolat lankė 115 mokinių.

Apie auklėjimą mokykloje kalbėjo inspektorius P. Gaurys. Jis pareiškė, kad su tėvų pagalba yra įmanoma auklėti drausmingą ir gero elgesio lietuviuką. Mok. Tarybos sekretorė J. Gerdvilienė perskaitė M. T. protokolo ištrauką kurioje buvo šuminėti geriausiai baigę mokslo metus mokiniai. 1-ąją kl. geriausiai baigė A. Kregždytė, B. Tutinaitė ir P. Vainius. 2/ąją kl. A. Šimukonis, J. Sirdukevičius, N. Labunaitė, P. Bagdžiūnas. 3-ją kl. J. Burikytė, V. Janauskaitė, B. Liobytė, 4-ją kl. G. Palys, G. Košubaitė, G. Klivečka, R. Budraitytė, 5-ją kl. R. Ruzgaitė, S. Gerdvilis, M. Ažuolaitė, 6-ją kl. V. Radzivanas, V. Solomončikaitė, I. Kybartaitė, 7-ją kl. R. Vilkutaitytė, I. Sandanavičiūtė, 8-ją kl. T. Sperauskas ir V. Svalbonas. "Visi šie mokiniai gavo po knygą ir J. Balio tautosaką. Pirmiesiems mokiniams knygas aukojo Brooklyno ateitininkai, skautų Šarūno tuntas dr. J. Diėpinigaitis, dr. B. Radzivanas, dr. T. Savickas, A. Samušis, Tėvų komitetas. Knygos vertingos: Lietuvos valzdų albumai, Krėvės raštai, Putino raštai, Kudirkos raštai ir kt.

Balgiant, vedėja padėkojo mokiniams už uolų mokyklos lankymą, mokinių tėvams už mokyklos darbo įvertinimą. Didelę pagarbą šeimoms, kurios

nuteikia savo vaikus lietuviškai mokyklai. Palinkėjo mokslieviams smagių vasaros atostogų ir rudenį vėl grįžti į lietuvišką mokyklą.

Po to sekė meninė dalis. 4 kl. mok. V. Aistytė padėklavo Trakų pilsis. 7 kl. mok. J. Elzas perskaitė savo rašinį Kodėl aš lankau šeštadienišią mokyklą. 7 kl. mok. I. Sandanavičiūtė perskaitė E. Sodaitytės rašinį, kurį pati kiek papildė -- Ar reikia lankyti šešt. mokyklą. J. Matulaitienės paruoštos 7 kl. mokinės pašoko "Per girą girėlę". Šokio metu deklamavo 6 kl. mokinė V. Solomončikaitė "Nuo Birutės kalno" ir 7 kl. mok. V. Matekūnaitė deklamavo "Pavasaris". Mokyklos tautinių šokių grupė, vadovaujama J. Matulaitienės, pašoko keletą šokių. Tai pati grupė padainavo partizanų dainą, deklamuojant 8 kl. mok. V. Svalbonui "Oi neverk, motušėlė". Mokiniai savo programėlę skyrė Maironiui ir deklamavo vien Maironio eilėraščius. Z. Žitkevičienė pagrojo keletą dalykų smuiku, akomponuojant V. Kybartienel. L. Žitkevičius smagiai nuteikė visus savo humoristiniiais pasakojimais, kuriuos jis atliko kartu su A. Vaškiu.

Toliau sekė šokiai, grojant Butrimo orkestrui. Svečiai galėjo pasižiūrėti mokinių rašto darbų parodėlės, kuri buvo papuošta mokinių sugalvotais šūkiiais. Sceną puošė 7-tos kl. mokinio K. Šetiko pieštas meniškais ornamentais -- knygą, lyra ir rūtų šakelės su įrašu: "Palmšim arklą, knygą, lyra ir eisim Lietuvos keliu". Kitas piešinys buvo 8-tos kl. mok. R. Klivečkos "Mokinyš ir knygą". Po programos buvo loterija. Daiktai buvo suaukoti pačių vaikų.

Mokyklą vedė p. I. Banaitienė iš mokyklos vedėjos pareigų atsisakė. New Yorko lietuvių visuomenė, mokinių tėvai ir patys mokyklos mokiniai ilgai prisiminis savo dabčiąją vedėją, jos pasišventimą ir paslaukojimą lietuviškai mokyklai, skiepijant į mokinių širdis karštą Lietuvos meilės supratimą.

A. R.

LIETUVIAI JUNGTINIŲ TAUTŲ TARNYBOJE

Tesimys iš 1 psl.

o Vytautas buvo korespondentas. Bet nė vienas iš jų tada nemanė, kad, be jo, dar būtų buvę daugiau lietuvių.

Šių eilučių autorei Petrai, kuris yra gimęs Amerikoje ir su tėvais gyvena Long Island City, jau teko progos prieš keletą metų pažinti. Ji reguliariai tenka matyti prie delegatų įėjimo sesijų ir nesusijų metu, o kartais jis skiriamas ir specialiai tarybai, jei būstinėje esti kokie didesni parengimai. Su Petru kalbamės lietuviškai, ir jo kolegos sargybiniai jau įprato girdėti mudu kalbančius liems nesuprantama kalba. "Ir gerai, kad jie nesusipranta", -- sako Petras, kartais juokaudamas ir pridėdamas jiems angliškai: "mes čia jus apkalbame, o jūs ir nežinote."

Petras kalba keliomis kalbomis, bet lietuviškai jam tenka mažiausiai kalbėti. Tačiau jis jos nepamiršo, prisimindamas, kad jam tėvas vis sakydavęs: "Petrai, tu nepamiršk tos šnektos". O kai susidaro progos lietuviškai pakalbėti, Petras labai džiaugiasi.

Petras pasakoja, kaip pernai vieną sykį jis delegatų skyriuje sutinka kunigą ir sustabdęs jį klausia: "Ar nebūsi tik prelatas Balkūnas?"

-- O iš kur gi mane pažįsti? -- klausia anas, irgi nustebęs ir paskui staiga atpažįsta Petrą. Taip. Petras juk Balkūno parapietis. Prel. Balkūnas į JT tada buvo atvykęs dalyvauti tarptautinių organizacijų posėdyje, kuriame jis atstovavo BALFą.

Petras ir vėliau kelis kartus buvo nustebintas atsitiktinai sutikęs lietuvius. Syki jam buvo progos telefonu lietuviškai pakalbėti su "gražiom lietuvaite". Taip jam sakė jo kolegos sargybiniai, nes Petras asmeniškai neturėjo progos tą merginą pamatyti.

O tos mergaitės, tai dvi dukės -- Banaitytė ir Grigaitytė -- tautiniais drabužiais pasipuošusios buvo atėjusios į Tautos po to, kai skersai gatvę esančiose Carnegie patalpose jos buvo katik įteikusios New Yorko miesto mėrui Wagneriui duonos su druska. Tenai tuo metu vyko Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Sąjungos suvažiavimas. Šmanlusios aplankyti Tautas, jos ir nepasijuto, kaip jų gražiais drabužiais susidomėjo Tautų pamatyti atvykę svečiai, emė jas fotografuoti, o sargybinis, sužinojęs, kad jos lietuvaite, paskambino ir pranešė Petru.

Petras prisimena ir kaip perreiką vasarą elegantiškos ir gražiai apsirengusios ponios, išlipusios iš taksi, įėjo per delegatų duris ir tarp savęs kalbėdamosios lietuviškai, įleškojo Salomėjos. Petras ir prabilo į jas lietuviškai. Ir buvo joms maloni stalgmenai! O tos ponios, apie kurias iš išvalzdos Petras sprendė, kad jos kokių ministrų žmonos, bu-

Elena Legeckienė (dešinėje) dirbanti Jungtinių Tautų sąskaitų skyriuje, trečiame aukšte. (Vienybės nuotrauka)

vo Vincenta Lozoraitienė ir jos sesuo Gražina Matulaitytė.

Petrui nereikia dokumento

Delegatus Petras jau pažįsta iš veido. Paprastai delegacijų nariai iš protokolų šefo įstaigos gauna liudijimus, bet Petras sako, kad "man veidas geriausias dokumentas. Aš jau turiu laimę atsimiti delegato pavardę ir jo veido bruožus".

Nuo to laiko, kai Petras, atlikęs savo karinę tarnybą Pacifike, pradėjo dirbti JT sargybos tarnyboje, jam teko sukurti ir pažinti daugybę diplomatinio pasaulio išybymių. Jis net nemirktelėjęs išmini visus JAV sekretorius nuo Štetiniaus iki Dulles. Ir su JAV prezidentu Trumanu jam tekę kalbėtis.

Kai sykį Trumanas buvo atvykęs, tuo tarpu, kai kitas jo kolega emė Trumano apsiausta, Petru buvo pavesta pasirūpinti gauti Trumano autografa į JT knygą. Kita proga Petras su Rooseveltiene pateko į foto nuotrauką. Vėliau ji jam tą nuotrauką autografo.

Aiškina Malikui

Petras ir su Maliku, Sovietų Sąjungos atstovu yra kalbėjęsis. Petras pasakoja, kad vieną sykį, kai čia tik buvo bebaigiamos įrengti Sąjungo Ta-

rybos patalpos, iš posėdžio išėinęs Malikas ir sako britų atstovui, rodydamas į duris: "Kardas ir skydas? Kamgi jie čia, kur turi būti taikos simboliai". Bet Malikas kalbėjo veidas į veidą Petru. Tai Petras ir sako: "Nors tai ne man buvo taikyta, bet aš pasijutau, lyg noris paaiškinti. Tai aš ir sakau jam, kad tai kaip tik reiškia tatką, nes čia kardas yra nuleistas, o skydas iškeltas viršų". Petras prisimena, kad ir Malikas ir britų Sir Gladwyn Jebb ir Amerikos Gross tada smagiai nusisypsoję. Taip jiems likęs tas paaiškini-

Kiti lietuviai Tautose

Be Petro, sargybose tamauja dar vienas lietuvis. Tai John Draskin iš Hoboken, N. J. Jis Taip pat Amerikoje gimęs. Brooklynietis, senosios kartos lietuvis William Slovikas, dirba Tautų virtuvėje prie pyragaičių kepimo. Iš naujai atvykusių buhalterijoje dirba Elena Legeckienė, o dabar jau ketvirta savaitė, kai Ekonominės ir Socialinės Tarybos dvi dešimt septintajame augšte esančioje raštūnėje pradėjo dirbti brooklynietė Liuda Grigaitė

Salomėja Narkėliūnaitė

**REPUBLIC WINE
& LIQUOR STORE**

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAICIAI
322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y
Telefonas: EVergreen 7-2089

Dabar

Molotovo, Malenkovo, Kaganovičiaus ir kitų Kremliaus politikos šulų pašalinimas iš partijos ir vyriausybės viršūnių rodo, kad kova dėl pirmenybės Maskvoje vyko nuo pat Stalino mirties.

Berijos likvidavimas buvo tik pradžia tokios kovos, kurioje lemiamą vaidmenį suvaidino maršalas Žukovas ir kiti sovietų armijos vadai.

Be armijos paramos, Chruščiovas nebūtų drįsęs liesti šių Kremliaus krienų.

Tuo tarpu dar per anksti spėlioti koks likimas laukia Molotovo, Malenkovo ir Kaganovičiaus, bet tokioje santvarkoje, kaip Tarybų Sąjunga, kur politikams taikomas džunglių įstatymas, gali visko būti.

Nesistebėsime, jeigu jiems, ypač Malenkoviui, teks pasimatyti su Chruščiovu teisme.

Pastarojo kalba, pasakyta Leningrade, yra įspėjimas:

-- Tylėkite, pelės po sluota, jeigu norite gyventi...

Kiek tai liečia asmens garbinimo kultą, kurio Teofilis Tilvytis ir kiti žiopiai Lietuvoje jau buvo bepradėję pasigesti, atrodo, ši karta yra tiesos tame komunistų propagandos šūkyje, būtent, kad upės nebėga atgal...

Su Molotovo, Malenkovo, Kaganovičiaus ir kitų išjodinimu iš Kremliaus, atrodo, bus baigta ir ta Stalino epocha, nusinešusi į amžinybę daugelio komunistų gyvastis.

Ar Chruščiovas, nugalėjęs savo priešus, dabar jieškos sanbūvio su Vakarais, parodys netolima ateitis.

Netolima ateitis taip pat parodys, kur eina Chruščiovo vadovaujama Tarybų Sąjunga — taikos ar karo keliu.

Bet laisvajam pasauliui jau dabar turėtų būti aišku, kad fizionomijų pasikeitimas dar nereiškia paties komunizmo, tebepraktikuojančio tautų spaudą, pasikeitimo.

Tik atsiminkime Pabaltijo tautas, tebetraukiančias rusiškojo komunizmo jungą.

Tik atsiminkime Vengriją...

Dr. S. Biežis, kuris sveikatos klausimais parašo daugiau, negu bet kuris kitas mūsų gydytojas Amerikoje, sako, kad "žmogus savo medžiagine sudėtimi yra vertas vos tris dolerius."

Mat, vanduo, kuris sudaro tris ketvirtis žmogaus kūno, anot jo, nieko nekaštuoja...

Gerai. Bet ar mes kada nors pagalvojame, kaip ta trijų dolerių vertės medžiaga atsiranda.

Tegu, kaip dr. Biežis sako, vanduo nieko nekaštuoja. Bet ar tas vanduo, prieš patekdamas į žmogaus kūną, neplaukdojo debesiu, gimusiu Atlanto vandenyne? Ar bulvė, užaugusi Maine valstybėje, kartais nėra buvusi mūsų kūno dalimi? Ar galvijai, neseniai edęs žolę Texas pievose, kartais nebuvo mūsų jėgų talkininku? Ar arbatos lapelis, nuskintas anapus žemės kamuolio, nieko nesako mūsų neryams? Ar vandenilio srovė, atpūsta vakarų vėjo, neturi įtakos tam mechanizmui, kurį mes vadiname smegenimis ir širdimi?

Kas yra žmogaus kūnas?

Gal pasaulio ašaros ir visatos dulkės derinys...

JUOZAS TYSLIAVA

SIŪLO SUKRAUTI GINKLUS Į TARPTAUTINIUS SANDĖLIUS

Nusiginklavimo patikrinimas pasilieka kietu kevalu

Praėjusią savaitę Jungtinių Tautų pakomisei Londone atnaujintus nusiginklavimo problemų svarstymą, vėta plačiau susipažinti apie tų pasitarimų eigą.

Jungtinių Tautų pakomisę nusiginklavimo reikalams sudaro 5 kraštai: Amerika, Anglija, Kanada, Prancūzija ir Sovietų Sąjunga.

Pakomisės nariai užpraeitą savaitę daugiausiai buvo susitelę ties Amerikos siūlymais, kuriuos dėtė Stassenas, Amerikos delegacijos pirmininkas. Pakomisės darbų nelydėjo kokie greiti ir lengvi susitarimai, arba nauji ir išpūdingi planai. Tačiau nesunku suprasti, kad Londone vyksta rimtos derybos ir kaip pasauliui atskleidžiamos

naujos gairės, liečiančios tarptautinį aparatą, kuris kontroliuotų nusiginklavimą.

Kalbant apie nusiginklavimą, tenka pripažinti, kad viena iš sunkiausių problemų yra tai, kaip viena valstybė gali būti tikra, kad kita vykdys savo įsipareigojimus.

Nusiginklavimo patikrinimas, kaip atrodo, bus kietas kevalas, vykdant pirmąjį nusiginklavimo tarpsnį.

Jeigu kuris kraštas, sutiks iš apyvartos išimti tiek ir tiek tankų ir patrankų, tai kaip kitos valstybės galės būti tikros apie rezultatus, jeigu joms nebus teikiamos reikalingos informacijos apie visą karinę ano krašto sąrangą?

Amerikos atstovas Stassenas tad ir siūlė, kad atitinkami kraštai su šia problema galėtų susidoroti pirmiausia pasikeisdami sąrašais tų ginklų, kuriuos sutiktų sudėti į tarptautinių inspekcijų prižiūrimus sandėlius. Einant šiuo planu, tokių ginklų inventorius sąrašai apimtų tam tikrus kiekus lėktuvų, patrankų, tankų, karo laivų ir gal net iš tokių valdomų svėdinų. Dėl skaičiaus reikėtų dar susitarti, betgi amerikiečių nuomone, skaičiai privalėtų būti stanbūs ir ginklų rūšys svarbios.

Kaip pastebėjo Stassenas, ginklų sandėliai būtų teritorijoje tos šalies, kuri juos išima iš apyvartos.

Metus laiko, kol vyks ginklavimosi mažinimas, tie ginklai ir pasilikty sandėliuose, tikrinami inspekcijų, paskui būtų jais nusikratyta taip, kaip tuo reikalu būtų susitarta.

Amerika mano, kad šis siūlymas yra konkretus ir, kad jis gali patenkinti du svarbius atžvilgius nusiginklavimo pasitarimuose. Vienas iš tų aspektų yra sovietų nuomonė, kad reikia tuojuo imtis kurių nors priemonių sumažinti ginklų kiekiams ir išlaikoma, paskui eina amerikiečių pažiūra, kuriai pritaria ir kitos vakarų valstybės, kad nusiginklavimui reikalinga veiksminga ir išsamī tarptautinės inspekcijos ir kontrolės sistema. Stassenas siūlė, kad būtų tiksliai ir konkrečiai susitarta dėl tarptautinių inspekcijos postų vietos ir veikimo.

Kaip iš Londono pranešama, Stassenas pakomisės atstovams pažymėjo, kad šiuo momentu nedera skubėti nusiginklavimo derybose, nes Amerikos manymu nusiginklavimas yra toks šakotas ir pasaulio taikai toks svarbus dalykas, kad tenka labai atsargiai apjungti pačius geruosius siūlymus ir sudaryti veiksmingą bei įvykdomą susitarimą.

Atostogos kalnuose
ADIRONDACK INN
JONAS URBONAS
Savininkas ir Vedejas

Šioje mišiniškoje Adirondack kalnų vasarvietėje rasite vienką: gryną orą, puikius kambarius, sveiką maistą, golfo lauką, teniso aikštę, ežerą su paplūdimiu, įvairius sportinius žaidimus.

SACADANGA PARK, N. Y.
(Netoli nuo Amsterdam, N.Y.)
Tel. Northville 173-176

ATOSTOGOS
prie Atlanto vandenyno
NEW PLAZA
EMILIJA MIKONIENĖ, sav.
Amherst and Madison
Margate City, N. J.
Tel. Atlantic City 3443

'APSKRITOJO STALO'

KONFERENCIJOJE

Konsulas V. Stašinskas

Lietuvos, Estijos ir Latvijos diplomatiniai atstovai ir šiemet buvo pakviesti dalyvauti Colgate universiteto, Hamilton, N. Y. konferencijoje Amerikos užsienių politikos klausimams svarstyti.

Tokias metines konferencijas Colgate universitetas rengia nuo 1949 metų ir į jas kviečia užsienių atstovus ir organizacijas bei asmenis, dirbančius tarptautinių santykių srityje.

Lietuvos Pasiuntinybės atstovas konsulas New Yorke Vytautas Stašinskas su Estijos ir Latvijos pasiuntiniais liepos 2, 3 ir 4 dienomis dalyvavo konferencijos dalinio "apskritojų stalo" pokalbiuose Rytų Europos klausimais, kurių klausėsi keliasdešimt įvairių Amerikos mokyklų mokytojų ir organizacijų atstovų.

Šių metų konferencijos Rytų Europos grupė labiausiai buvo užimta pastarųjų kelių mėnesių įvykių Lenkijoje ir vengrijoje svarstymu bei tų įvykių reikšme ir pasekmėmis kitoms sovietinio imperializmo pavergtoms tautoms ir valstybėms.

Konsulas Vytautas Stašinskas buvo pasisakyme liepos 4

dieną perdavė Lietuvos Pasiuntinybės sveikinimus klausytojams amerikiečiams, pavergtųjų kraštų draugams, jų Tautos Sveitės — išsilaisvinimo sukakties — progą. Jis toliau nurodė, kad laisvės idealas yra bendras visai žmonijai. Amerikiečiai idealo yra jau seniai laimingai pasiekę, tuo tarpu kai net šiandieną daugelis tautų tebesiekia išsilaisvinti iš spaudos, kuri yra nepalyginamai žiauresnė ir svetimesnė toms tautoms, negu ta, prieš kurią sukilo amerikiečiai, laikydami ją nebepekellama.

Tas idealo bendrumas užtikrina pavergtosios tautos jų troškimų supratimą ir simpatiją iš Amerikos pusės. Baltijos valstybių atveju toji Amerikos simpatija ir parama pasireiškia nepripažintu Lietuvos, Estijos ir Latvijos įjungimo Sovietų Sąjungai. Tuo pačiu metu, kai pavergtosios tautos siekia sau laisvės, Amerika bei visa žmonija siekia taikos ir saugumo. Tačiau, tiek laisvė pavergtosios tautos, tiek taika ir saugumas bus įmanomi tik visiškai subyrėjus sovietinio imperializmo sistemai. Ypač išryškėjo Vengrijos įvykių metu, kai išsilaisvinusią tautą Sovietų Rusija iš naujo pavergė.

Ar toks subyrėjimas įvyks evoliucijos, ar revoliucijos, keliu, neišmanoma pranašauti, nei siūlyti kokiomis priemonėmis pagreittinus pirmąją ar antrąją išeltį. Pageldautina tačiau, nurodė konsulas Stašinskas, kad, tai įvyktų dar Chruščiovo, o ne jo vaikaičių laikais.

Baigdamas, Lietuvos Pasiuntinybės atstovas pareiškė, kad jokios "nemalonios nuolaidos" Sovietų Sąjungai Rytų Europoje (tokias buvo siūlęs vienas pokalbio dalyvis) neatneš pasauliui nei taikos, nei saugumo.

Pagaliau, vaizdas apie "augstosios Lietuvos politikos" padėtį.

1946 m. spalio mėnesį Savickis vizų reikalais lankosi Paryžiuje, kur "esama ir mūsų diplomatų bei politikų. Prisiekusių ir prisiekiančių"...

Jis rašo ta proga: "Tiek, kiek mes susižinome, atrodo, Paryžiuje, lyg ir pamigdomas, mes stengiamės sukurti vyriausybę. Egziliinę, požemių. Bet ir šiuo rimtu dalyku, atrodo, mūsų dėdžiams nesiseka susitarti. Centrinis organas mums į gera išėitų, tiek šiuo metu žmonių išsiveržė iš Lietuvos užsienin.

Tiek aš prisiklausiau Paryžiuje tų naujienų. Čia veikia ir mūsų senieji politikai, jau istorijos dulkmėmis kiek apsinėję. Ir iš Lietuvos ištrūkę požemio politikai, nusiskundžią -- kad užsienyje "nieko nepruosta". Ir pagaliau mūsų diplomatai. Iš Lietuvos išsivežę Olimpo ugnelę ir nenorį jos priblėsinti. Jie tol atstovaus ir neperduos ugnies kitiems, kol patys visai susens ir barzda žemę rems. Nes jie yra "akredituoti". Ir nėra kaip perduoti tą žibintą. Juk nėra nei vyriausybės, nei prezidento. Nėra kas skiria!

"Daug norų ir gerų vilčių. Bet mažiau darbo".

LIETUVA! NEI DARŽOVIŲ, NEI PINIGŲ...

Mano skaitytojai didžiai suklystų, iš šių kelių ištraukų, pamanydami, jog Savickio dienoraštis yra ūkininkaujancio diplomato kritiniai užrašai tragiškaisiais Lietuvos nelaimių ir pasaulinio karo metais. Tų atspindžių esama daug, bet ne tai "Šventadienio Sonetų" ir "Ties augstu sostu" autoriui buvo svarbiausia.

"Žemė dega" yra rašytojo dienoraštis ir su aiškiu užsimojimu būti literatūrinio veikalo. Jis tik vietomis prasimieša įvykių kronikomis -- anonimėmis ar net su vardais ir vietovardžiais. Daugiau nei pusė veikalo yra -- darbai, nuotykiškai ir mąstymai paties Savickio dviejų hektarų farmoje, jo sode ir darže, jo "Ariogalos" dvare... Piesiniai ligi smulkmenų. Ir nuolat ir nuolat, ypač pirmojoje dalyje, kalbama apie juos -- net su rizika nusibosti tokiam skaitytojui, kuris, pasimėgavęs anais retais ir aštriais skauskais, ims gal pykti jų neberasdamas sekančiuose puslapiuose ir galbūt pluoštą jų skubomis praverdamas...

Savickis keliais protarpiais vis pamini, kaip jis rūpinasi ir sielojasi Lietuva: kas ten vyksta, kas atsitiko, kas bus? Tuojau pat tašką ir toliau -- apie daržą, apie sodą, apie tiesioginius "Ariogalos" reikalus ir betarpe aplinką. Savo prieraiše dienoraščio redaktorius ir korektorius B. B. (turbūt, mūsų rašytojų draugijos dabartinis prezidentas B. Babrauskas?) labai išmoningai pastebi, jog "iš to, kad rašytojas kalba apie daržą daugiau negi apie Lietuvą, anaipol neišeina, jog mūsų rašytojo būta menko patrioto. Visoje kūrinyje J. Savickio vengiama pigaus sentimentalumo, ir vis dėlto "Žemė dega" ne vienoje vietoje užfiksuota nedylanti tėvynės meilė"

ŽEMĖS MEILĖ

LIETUVA IR MANO DARŽAS

Apie Jurgio Savickio dienoraštį "Žemė dega"

BRONYS RAILA

(409 psl.)... Labai sklandžiai pasakyta, ir gal tai pats geriausias paaiškinimas, nenorint duoti kitokio paaiškinimo.

Bet žvilgtelėkim nors į vieną to atvejo pavyzdį, kur tuzine eilučių sutelktos veik visos ilgojo dienoraščio esminės savybės. Antrosios dalies 188-189 psl. Savickis 1943 m. rugpjūčio 11 d. užrašo:

"Dieną ir naktį vis viena ir ta pati mintis. Lietuva! Dieną ir naktį vis ta pati mintis juja: kaip čia žmogus pragyvensi? O jeigu tekty evakuotis?"

Bekarpant vynuoges ar kasant žemę. Žodžių -- besigrumiant, kartais, kaip boksininkui, ima pliektis galvoje mintys. Imakilti vaizdai, tipai ir gyvenimiskos nuotaiškos. Tik -- rašyti. Tik užrašyti.

Kartą kūlmas, iš tiesų susirūpinęs, klausia:

-- Ko nerašai?
-- Rašyti, kai nėra lietaus. Nėra daržovių. Ir pinigų.

Vienas pragyvensiu su savo tipais savyje.

Poryčio saulė. Norėčiau jau apsižvalgyti savo sode ir įkirsti kirviu koki kelmą. Negalima! Vanduo kelyje. O priešais -- azūras su jo rytmečio ūkais.

Guli kačiukė, visai apsi- blokšdama, didžiausia pasaulio tinginė. Salimais -- šuo vilkas.

Riktelia gerklėi pravėdinti kartkartėmis mūsų vaikas. Vilkas šoktelia tuoj pažūrėti, kas ten netvarkoje...

VISKO YRA, TIK NER
"ISTORIJOS"

Jurgio Savickio nebėr, 1952 m. gruodžio 22 d. jis staiga pasimirė tame nuostabaus grožio uolotame Viduržemio pajūrio kampelyje, kurį daugiau nei per dešimtmetį nulaistė savo prakaitu, kol pagaliau jo paties kraujas užliejo smegenis.

Dabar išpausdintos dienoraščio knygos liko, kaip gražiausias tos ilgos epopėjos paminklas.

Ar jos bus skaitomos? Atrodo, taip -- dabar ir gal nekartą ateityje. Nebesant autoriaus, būtų tuščia ji mokyti, kaip kitaip šis darbas būtų buvęs galimas atlikti. O ir gyvas būdamas, jis tikriausia nieko jau nebūtų keitęs. Svarbiausias apgalvestavimas, kurį galėtume padaryti, būtų gal tas, kad Savickis šiame darbe sąmoningai ar nesąmoningai sumaišė literatūrinis žanrus. Tai neabejotinas trūkumas, kuris visada atsilieps.

Jis galėjo rašyti ūkininkaujancio ir daržininkaujancio žmogaus ir diplomato dienoraštį, literatūrinio stiliumi, pateikdamas to laikotarpio tiklius nuotykius, išgyvenimus, vaizdus ir faktus. Tai būtų buvęs istorinis dokumentas, ir kiek būtų karčių pipirų, pykčio ir disku-

sijų, kaip po kiekvienų ryškesnių atsiminimų paskelbimo! Arba dar geriau -- jeigu jis būtų apsišprendęs parašyti romaną, tegu ir tokia pat dienoraščio forma, su veikėjais, intriga ir viena ar keliomis, bet pilnai išrutuliuotomis istorijomis. Tikrais, pušiau tikrais ar visiškai fiktyviais veikėjais ir jų istorijomis! Dabar gi jis negalėjimais sumaišė žanrus: iš vienos pusės, aiški literatūra, beletristo stilius ir forma, eibė literatūrinis personažų, o iš kitos pusės -- laikymasis chronologijos, "tikrojo dienoraščio" formų ir būdų, jokios vientisos fabulos, jokios romano konstrukcijos, net įvedimas asmenų su jų tikromis pavardėmis. Užrašai...

Aš kiek bijaus, kad šis Savickio veikalą neištiktų toks pats likimas, kaip Donelaičio "Metus". Tai puiki klasikinė poema atskirais savo epizodais. Ji priverstinai buvo skaitoma gimnazijose, tyrinėjama universitetuose, -- bet labai retas kas ją skaitė namuose ar bejieškojo pirktis knygynuose. Dėlto, kad "Metai" buvo kūrinys genialiai gabaus protestantų kunigo, mėgusio protarpiais kai ką atskirais gabalais parašyti apie savo parapijiečius, nupiešti Mazosios Lietuvos gamtą ir žmones, laikada juos pamokyti, pabarti ar pagyventi jų silpnybėmis, mėgusio, kaip šiandien pasakytume, "kurti", -- bet nesirūpinusio parašyti poemą, papasakoti tikrą ir išbaigtą "istoriją", kuri žmones

dėmintų, duotų ar bent užmintų visus mūsų atsakymus, skatintų versti puslapi po puslapi.

Ši kartą J. Savickio atvejis būtų visai panašus. Ir tai rodo, kodėl mūsų literatūra taip nežinau pastiekia didžiųjų ir "amžinųjų" kūrinii lygmenis, nors jau nuo Donelaičio laikų čia ne kartą išsineria be galo gabios ir žavingos plunksnos.

GRŪDAI, KURIE NEBESUDYGS

Gan žinomas amerikiečių rašytojas ir žurnalistas Erwin A. Peeples profesiniame rašytojų žurnale "The Writer" (1957 m. sausio mėn. nr.) plačiau aiškina dienoraščių ir užrašų vertę kiekvieno beletristo darbu. "Daugelis autorių, sako jis, yra pastebėję, kad esminės savybės sėkmingam rašytojui yra sugebėjimas tiksliai stebėti ir sugebėjimas beveik viską atsiminti. Tai sveika nuomonė. Žmogus, kuris žiūri nematydamas arba mato, bet negali atsiminti, niekad nebus padorus rašytojas. Geriau jis mestų tą amatą ir imtųsi kitokio verslo".

Beveik kiekvienam rašytojui, anot šio amerikiečio, užrašai ir dienoraščiai be galo daug gali padėti atsviežinti atmintį ir sutelkti gyvos medžiagos lobius kūrybai. Toks man galutinis išpušdis ir apie Savickio degančią žemę. Jis mokėjo matyti per teleskopą ir mikroskopą. Ir atsiminti, ką matęs, ir užrašyti. Puikus tai dienoraštis, žavingi užrašai. Ne koks gatavas literatūros kūrinys, o tik medžiaga jam.

Čia dešimtys ir šimtai temų, dešimtys veikėjų, dešimtys geriausių ir dėkingiausių beletristinių situacijų. Tyla nesirinkdamas, o visai atsitiktinai štai atverčiu užbaigai antrąjį tomą ir skaitau toki 1944 m. vasario 18 dienos įrašą:

"Pasisamdžiau naują darbininką. Jis vadinasi -- Dumas.

-- Ir tamstos vardas, gal būtų -- Aleksandras?

-- Taip, Aleksandras!
Tuo būdu turiu pas save Aleksandrą Dumą. Bet nekoks darbininkas.

Mano vyriausias sodininkas, pastebėjau, rūko išdžiovintas ramunės, sumaišęs jas su paparčių lapais".

Tokių vietų, ir daug geresnių už šią atsitiktinę ištrauką, Savickio užrašuose -- legionas. Jos atsiranda ir pražįsta sekundei, ir dingsta niekad nebesugrįždamos. Tai išbarstyti derlius grūdai veikalams -- romanams, novelėms ir trumpoms novelistikėms.

Bet ar galime kaltinti Jurgį Savickį, kad jis pribarstė tiek tų puiklųjų grūdų, o jie nebesudygo ar prasistieję nespėjo užaugti? Ne, šiandien negalime, nes juk tada -- žemė degė! Degė žemė, pliekėsi galvoje mintys, kildavo tipai ir geismas rašyti, bet nebuvo nei lietaus, nei daržovių, nei pinigų. Ir teko vienam pragyventi su savo tipais savyje.

Bet ir tai netiesa. Keli tipai, kaip "Šventosios Lietuvos" romane, vis dėlto užgimė ir išsiveržė į pasaulį. Ir su koku nekantavimu vis laukčiau, kad Terra ar kas kiti išleistų dar naujus jo paliktus rankraščius, ypač stambius Atsiminimus ir tą grakštaus vardo jo paskutinį romaną iš Lietuvos respublikos kūrėsimosi pirmųjų metų -- "Sarlantanas"...

Kada tiek sarlantanų nupiešė savo dienoraštyje iš Lietuvos žlugimo ir požiūgio dabartinių laikų, kaip būtų domu susipažinti su jų gerbiamuoju pradininku iš anų respublikos gimimo metų! (Santarvė Nr. 2)

LIETUVIS KOVOJĖS JŪROSE UŽ JV NEPRIKLAUSOMYBĖ

VINCAS TRUMPA

mūsų konfederato dalinius. Jis, kaip daugelis kitų, pasitraukė į užsienį.

Greičiausiai jis bus atsidūręs Prancūzijoje.

Tuo tarpu kilo revoliucija Amerikos kolonijose. Kada jis pasiekė Amerikos krantus, kol kas nėra išaiškinta, kiekvienu atveju tai buvo prieš 1782 metais, nes tais metais ji sutinkame, kaip privataus karo laivo "Skotiškoji Klasta" savininką, kovojantį amerikiečių pusėje prieš Anglijos jūrų laivyną.

Neturėdamas reguliaraus jūrų laivyno, Amerikos kolonijos organizavo prieš anglų laivyną partizaniskas kovas. Revoliucinė vyriausybė duodavo telisę privatiems asmenims ginkluoti savo laivus kovai prieš anglus.

Už tai leisdavo tokiems privatiems asmenims pasimti daiktų grobio, kurį jie pagrobavo iš anglų laivų. Tokie ginkluoti privatūs laivai, su Amerikos valdžios leidimais, buvo vadinti privateers, arba privatiniai ginkluoti laivai. Jie atliko daug didelių žygių, kartais leisdami net į tolimas keliones jūromis ligi Baltijos ir Šiaurės jūrų. Svarbiausias jų uždavinys buvo trukdyti anglų susisiekimą ir prekybą su užjūriu. Tokių laivų kapitonas galėjo būti tik drąsus ir jūrose prityręs žmonės. Vienas tokių buvo ir Feliksas Miklaševičius.

Tiesa, jo pirmasis laivas "Skotiškoji Klasta" buvo palyginti nedidelis, tik su 10 žmonių įgula. Todėl jis operavo tik arčiau Amerikos krantų.

(Nukelta į 7 pusl.)

Palauktyti, remti ir skelbti svetimo viešpatavimo pavergtų ir už save negalinčių kalbėti tautų teisėtus laisvės, tautinės nepriklausomybės ir socialinę teisingumo siekimus — toks yra pagrindinis Pavergtųjų Europos Tautų Seimo, su trumpintai lietuviškai vadina — PETS.

PETS susidarytas iš 9 tautų reprezentantų: albanų, bulgarų, čekoslovakų, estų, vengrų, latvių, lietuvių, lenkų ir rumunų.

PETS organizacinės sistemos požiūriu kiek pamėgdžioja Jungtinių Tautų Organizaciją, bet yra ir esminių skirtumų. JTO susideda iš suvereninių valstybių vyriausybės paskirtų delegacijų. GI PETS yra sudarytas iš aukščiau minėtų devynių tautų reprezentantų, kurie nėra ir nepretenduoja būti kokiais formaliais savo vyriausybės ar tautų įgaliotniais. Jie nesiekia prisilinti savo reprezentuojamų tautų vardu kokius nors įsipareigojimus, nesudarinėja konvencijų, sutarčių, o tik kalba už šiuo metu laisvai kalbėti negalinčias savas tautas ir kalba tik vienu reikalu: kad tos tautos teisėtai siekia sau laisvės ir nepriklausomybės, kad jos yra nuskriaustos ir ta skriauda turi būti atitaisyta. Jie primena, kas yra jų tautų skriaudėjas ir kokias klaidas jis tebevykdo ar dar rengia. Taigi, jie kalba ne kaip koki formaliai įgalioti savo tautų valios betkokiu klausimu reiškiėjai, o tik kaip savanoriški savo tautiečių reprezentantai, vykdydami ne tik teisę, bet ir pareigą, išplaukiančią iš to fakto, kad jie yra už okupanto galios ribų, todėl turi galimybes ir progos pasakyti už savo tautas tai, ką jos pačios be abejojimo sakyti, jei tik turėtų galimybę pasakyti.

Iš lietuvių pusės formalus PETS tikrasis narys yra Lietuvos Laisvės Komitetas, 70 Fifth Ave., New York 13, N. Y. Jis sudaro lietuvių delegaciją į PETS. Kiekvienas tikrasis narys turi teisę siusti į plenumą 16 delegatų, bet delegacija turi tik vieną sprendžiamąjį balsą. Statutas reikalauja, kad delegatai tebebutų savo valstybės piliečiai, tai yra, nepriėmę laisva valia kurios kitos valstybės pilietybės. Praktika reikalauja, kad delegatai galėtų dalyvauti plenumo posėdžiuose ir komisių darbuose. Žinoma, nėra būtina, kad visi delegatai būtų kiekviename plenumo posėdyje, bet svarbu, kad bent jų tam tikra dalis galėtų aktyviai įsijungti ir plenumo ir į komisių darbus. Posėdžiuose vartojama anglų ar prancūzų kalbos, todėl bent vienos iš tų kalbų mokėjimas yra būtina sąlyga, kad būtų galima aktyviai darbuose dalyvauti. Posėdžiai vyksta daugiausia New Yorke, bet kartą per metus susirenkama ir Europoje (Strasbourg) — ten paprastai dalyvauja mažesnis delegatų skaičius, daugumas iš tų, kurie Europoje ir gyvena, nors po viešą kitą delegacijos narį nuvyksta ir iš Amerikos, lygiai kaip atvyksta ir iš Europos, New Yorke.

KAS YRA PETS?

Pavergtųjų Europos Tautų Seimą sudaro
9 tautų atstovai, jų tarpe ir lietuviai

Atsižvelgiant šiuo juridinių (pilietybės) ir praktiškų (gyvenamosios vietos, kalbų mokėjimo bei specialybės) reikalavimų, lietuviškoji delegacija (panašiai, kaip ir kitos) sudaroma tokia tvarka: į ją įeina visi Lietuvos Laisvės Komiteto nariai (aštuoni), o kitas tas pats komitetas parenka iš šalies. Atsižvelgiama ir į tai, kad delegacijoje būtų kiek galima plačiau apimamos lietuvių tarpe esamos politinės tendencijos, bet, kaip sakytą, lemiamos reikšmės turi ne tos tendencijos, o pirma minėtieji teisiniai ir praktiniai reikalavimai. Iš tiesų, jų neturi reikšmės, ar žodį dėl Lietuvos laisvės tars vienas ar kitos partijos narys ar visai ne partietis.

Šiuo metu lietuvių delegacijoje yra šie asmenys: V. Sidzikauskas (delegacijos pirmininkas), J. Audėnas, V. Banaitis (Eur.), K. Bielinis, B. Bilevičiūtė, M. Brakas, J. Brazaitis, P. Karvelis (Eur.), J. Lanskoronskis (Eur.), V. Mincevičius (Eur.), B. Nemickas, V. Rastenis, A. Trimakas, P. Vainauskas, V. Vaitiekūnas, J. Vilčinskis (Eur.).

PETS plenumo posėdžius šaukia 3 - 5 kartus per metus. Nuolatose veikia PETS Generalinis Komitetas, kurio pirmininkas yra latvis (V. Masens), vicepirmininkas bulgaras (G. M. Dimitrov), generalinis sekretorius rumunas (B. Coste), gen. sekr. pavaduotojas albanas (N. Kotta). Iš lietuvių pu-

sės generalinio komiteto narys yra V. Sidzikauskas.

Be to dar yra kitos komisijos, kuriose lietuvių delegacija irgi turi savo atstovus: politinė komisija — V. Sidzikauskas (pirmininkas, A. Trimakas, J. Brazaitis; ekonominė komisija — J. Audėnas, P. Vainauskas; teisų komisija — M. Brakas, B. Nemickas; socialinių reikalų komisija — A. Trimakas (sekretorius), V. Vaitiekūnas; kultūrinių reikalų komisija — V. Vaitiekūnas (sekretorius), J. Brazaitis; informacijos reikalų komisija — V. Rastenis (vicepirn.), P. Vainauskas, M. Brakas.

Numatoma, kad prie lietuvių delegacijos netrukus bus oficialiai paskirtas bent vienas Lietuvos Diplomatines Tamy-

bos atstovas, kaip stebėtojas ir ryšininkas.

Šalia tikrųjų PETS narių, yra dar nariai-bendradarbiai. Tai yra egzilinės "internacionalų" sekcijos. Šie turi tik mažesnes delegacijas (po keturis narius) ir neturi sprendžiamojo balsų. Ir čia delegacijose matome pasireiškiant eilę lietuvių: E. Turauskas, Vl. Villamas - krikšč. demokratų tarpt. sąjungos; J. Kaminskis, J. Glemža — socialistų internacionalo; S. Zymanas — liberalų internacionalo; H. Blazas — "žaliojo" internacionalo; R. Bačkis — Vidurio ir Rytų Europos Jaunimo Tarybos.

Visa eilė kitų asmenų iš lietuvių pusės yra dalyvavę PETS darbuose ankstyvesnėse sesijose. Čia paminėti tik esantieji delegacijų sąrašuose pastarosios sesijos metu.

KAS VALANDĄ 5,000 ŽMONIŲ DAUGIAU...

Ar žinote, kad žemėje kas valandą gyventojų skaičius didėja 5,000, arba 43 milijonais per metus? Taip skelbia Jungtinių Tautų biuletenis.

1955 metais žemėje buvo 2,691,000,000 gyventojų. Šiais metais jau 2,778,000,000.

JAROSLAV HAŠEK

Šaunusis kareivis Sveikas įėjo į pasaulinę satyrinių paveikslų galeriją.

Jaroslavas Hašekas savo satyros pagrindu padėjo nacionalinę čekišką medžiagą. Sveikas tikroju savo pavidalu pagimdytas tam tikrų istorinių aplinkybių. Tačiau po nacionaliniu realistiniu apvalkalu išryškėjo bruožai, turį platesnės apibendrinamosios reikšmės. Taigi Sveiką galima sutikti daugelyje vietų toli už jo tėvynės sienų. Sveikas praplėdė savo laikotarpio ribas. Senoji Čekija — Austrijos-Vengrijos monarchijos dalis, — jau daug laiko kaip nebeegzistuoja. Tačiau Sveikas tebegyvena. Kaip satyrinis paveikslas jis neprarado savo aštrumo, nes tai ne šiaip sau juokingas herojus, atsiduriąs komiškoje aplinkybėje, o literatūrinis tipas, priverčias susimąstyti dėl opų dabarties problemų.

1. SAUNUSIS KAREIVIS SVEIKAS ISTRAUKIA Į PASAULINĮ KARĄ

— Mūsų Ferdinandą nušovė, — pasakė Sveikui jo šeiminkė.

Sveikas prieš keletą metų, medicinos komisijai pripažinus jį idiotu, buvo paleistas iš karo tarnybos ir dabar vertėsi pardavinėdamas nusususius kiemsargius šunis, kuriems jis sukurdavo kilmingą genealogiją.

— Kurį Ferdinandą ponis Miulerova? — pasidomėjo Sveikas, tebemasazuodamas savo kelius. — Aš pažįstu du Ferdinandus. Vienas tarnauja pas farmaceutą Prusą ir kartą apsirėkęs išgėrė butelį tepalo plaukams atauginti. Dar pažįstu Ferdinandą Kokošą, tą, kuris renka šunų mėšlą. Abiejų nė trupučuką negaila.

— Ne, meldžiamasis, erc-hercogą Ferdinandą, kuris gyvena Konopiščeje, šita storą, dievobaimingą...

— Jėzau Marija! — sušuko Sveikas. — Se tau... O kurgi ponui erc-hercogui taip atsitiko?

— Sako, jį nudėjo Sarajeve. Iš revolverio. Važiavo jis ten su savo erc-hercogiene automobilyje.

— Sakykit, ponis Miulerova, automobilyje... Aišku, toksai ponas gali sau tatoi leisti. O tikriausiai ir nepagalvojo, kad tokie pasivažinėjimai automobiliu gali nelaimingai baigtis. Ir dar Sarajeve. Juk tai Bosnijoje, ponis Miulerova... Tatoi, matyt, padarė turkai. Nereikėjo mums įstati ir kėsintis į jų Bosniją ir Hercegoviną... Tai šit kokie dalykėliai, ponis Miulerova. Er-hercogas, vadinasi, amžinatilis. Ar ilgal kankinosis?

— Ponui erc-hercogui iš karto galą padarė, meldžiamasis. Žinia — su revolveriu menki juokai. Neseniai čia, Nusliuose¹, vienas ponas, bežaisdamas su revolveriu, išpyškino visą šeimą ir švelcorių nudėjo, kuris buvo nuėjęs pasižiūrėti, kas ten šaudo kėlvirtame aukšte.

ŠAUNIOJO KAREIVIO

— Iš kito revolverio, ponis Miulerova, nors plyšk — neiššausi. Tokia sistema — štačiai prapultis. Bet ponui erc-hercogui, tikriausiai, buvo nupirktas kas nors ypatingiau. Be to, ponis Miulerova, aš galiu kirsti lažybų, kad žmogus, kuris tai padarė, šiam kartui kaip reikiant išsigašino. Žinomas dalykas, šauti į poną erc-hercogą — darbas nelengvas. Čia tau ne girininką valkatai nušauti. Sunkiausia prie jo prisigretinti. Prie tokio pono apdriškęs neprieisi. Reikia būtinai užsidėti cilindrą, kad jus prieš tai policininkas nesugriebtų.

— Sako, pone, kad jų teni daug buvo.

— Čia, ponis Miulerova, savaime aišku, — patvirtino Sveikas, baigęs masazuoti kelius. — Jeigu, pavyzdžiui, panorėtumėt nužudyti erc-hercogą arba jo didenybę imperatorių, jūs būtinai su kuo nors pasitartumėte. Daugiau galvų, — daugiau protų. Vienas patars viena, kitas — kita, — ir kelias atviras į sėkmę, — kaip giedama mūsų himne. Svarbiausia — iššniukštinėti, kada toksai ponas važiuos pro šalį. Prisiminkite poną Liuchenį, kuris su dilde nusmeigė velionę Elžbietą. Juk jis buvo išėjęs su ja pasivaikštinėti. Tai ir tikėkit po to kuo nors! Nuo to laiko nė viena imperatorienė neina pasivaikščioti. Toks likimas laukia dar daugelio. Štai pamatysit, ponis Miulerova, kad jie prasigaus ir prie rusų caro su cariene, o gal, neduok dieve, ir prie paties mūsų imperatoriaus, jeigu jau pradėjo nuo jo dėdės. Jis, senelis, turi daug priešų, dar daugiau negu Ferdinandas. Neseniai traktieriuje vienas ponas šnekėjo: „Atėis laikas — šitie imperatoriai išlakstys vienas po kito, ir jokia valstybės prokuratūra jiems nepadės...“ Vėliau tas ponas neturėjo kuo

ŠVEIKO NUOTYKIAI

užsimokėti už alų, ir traktierininkui teko pašaukti policininką, o ponas tēškė traktierininkui antausį, gi policininkui — du. Taip jį pintinėj ir išgabeno prasiblaivyti...! Taigi, ponja Miulerova, šitokie dalykėliai dedasi mūsų laikais! Dar, vadinas, vienas nuostolis Austrijai. Kai aš tarnavau kariuomenėj, vienas kareivis nušovė kapitoną. Užsitaisė šautuvą ir nuėjo į raštinę. Ten buvo pasakyta, kad jam čia nėra ko veikti, o jis vis savo varo, — turi pasikalbėti su ponu kapitonu. Kapitonas pasirodė ir nubaudė jį, uždrausdamas išeiti iš kareivinių, o jis paėmė šautuvą ir — pykšt jam stačiai į širdį! Kulka kiaurai pervėrė kapitoną ir dar pridarė raštinėj nuostolių: suteškino butelį su rašalu, ir šis apliejo tarnybinius popierius.

— O kas buvo tam kareiviui? — po valandėlės paklausė ponja Miulerova, kai Sveikas jau vilkosi.

— Pasikorė ant petnešų, — atsakė Sveikas, valydamasis cilindrą. — O petnešos buvo ne jo, jis pasiskolino jas iš kalėjimo sargo. Jam, girdi, kelnės smunkančios. Argi jis lauks, kol jį sušaudys? Aišku, ponja Miulerova, tokioj padėty kam gi nēapsisuks galva! Kalėjimo sargą pažemino tarnyboj ir įsūdė šešis mėnesius, bet jis jį nesėdėjo, pabėgo į Sveicariją ir ten dabar pamokslininkauja kažkurioj bažnyčioj... Dabartės, ponja Miulerova, dorų žmonių mažai. Dingojas man, kad erc-hercogas Ferdinandas tame Sarajeje buvo apgautas to žmogaus, kuris jį nušovė. Tur bñt, pamatė poną ir pagalvojo: „Tikriausiai padorus žmogus, jeigu mane sveikina.“ O ponas ėmė ir pykštėlėjo į jį. Vieną ar kelias įvarė.

— Laikraščiai, meldžiamasis, rašo, kad erc-hercogas buvo kaip rėtis. Tasai žmogus suvarė į jį visus šovinius.

— Tai atliekama, ponja Miulerova, labai greitai. Baisiai greitai. Aš tam reikalui būčiau nusipirkęs brauninę, — panašus į žaislą, o su juo galima per dvi minutes iššaudyti dvidešimt erc-hercogų, tiek liesų, tiek storų. Beje, tarp mūsų kalbant, ponja Miulerova, į storą erc-hercogą tikriau gali pataikyti negu į liesą. Gal atsimeinate, kaip Portugalijoje buvo nušautas karalius? Va, koks storas! Jūs suprantat, kad karalius liesas nebus... Na, aš eisiu į „Taurės“ traktierių.

„Taurės“ traktieriuje sėdėjo tik vienas svečias. Tai buvo slaptosios policijos agentas Bretšneideris. Traktierininkas Palivecas mazgojo indus, ir Bretšneideris bergždžiai mėgino su juo užmegzti rimtą pašnekėsį.

1 Prašoj prieš karą policininkai girtus vežiodavo rankiniu vežimėliu, vadinamu pintine.

DIDŽIAJAME KARE

Palivecas buvo žinomas storžievis. Kas antras žodis jam išsprūdavo „pasturgalis“ arba „šūdas“. Tačiau šalia to jis buvo išprusęs ir kiekvienam patardavo pašiskaičiuoti, ką apie pastarąjį daiktą parašė Viktoras Hugo, pasakodamas apie senosios Napoleono gvardijos atsakymą anglams Vaterlo mūšyje.

— Graži vasara, — pabandė užmegzti rimtą pašnekėsį Bretšneideris.

— Sūdo vertal — atžėrė Palivecas, dėliodamas indus į spintą.

— Na ir užtaisė mums Sarajeve! — su silpna viltimi tarė Bretšneideris.

— Kokiame „Sarajeve“? — paklausė Palivecas. — Nuslių traktieriuje? Ten kiekvieną dieną peštynės, žinia juk — Nusliai!

— Bosnijos Sarajeve, ponas traktierininke. Nušovė ten poną erc-hercogą Ferdinandą. Ką į tai pasakysit?

— Aš į tokius dalykus nesikišiu. Tegu lenda visi jie su šitokiais dalykais į užpakalį! — mandagiai atsakė ponas Palivecas, užstrūkydamas pypkę. — Dabar įsipainiok į tokius reikalus, — žiūrėk, ir nususiksi sprandą. Aš — traktierininkas. Kas pas mane užaina, paprašo alaus, aš tam ir pripilu. O kažkoks ten Sarajevas, politika arba velionis erc-hercogas — su manim tas nieko bendra neturi. Tai ne mūsų nosiai. Tiktai kalėjimu kvepla.

Bretšneideris nutilo ir nusivylęs dairėsi po tuščią traktierių.

— Čia anksčiau kabėjo jo didenybės imperatoriaus paveikslas, — po valandėlės vėl prabilo Bretšneideris. — Kaip tik toj vietoj, kur dabar kabo veidrodis.

(Bus daugiau)

VIRŠUJE: Algirdo Česnavičiaus ir Julijos Balčiūnaitės vestuvės ir jų dalyviai Brooklynė. Pirmoje eilėje (penktieji iš kairės) L. Sidlauskienė, jaunojo sesuo, greta jos jaunojo tėvai, Vytautas ir Kazė Česnavičiai, jaunavedžiai ir jaunosios motina M. Balčiūnienė. Toliau — jaunųjų giminės ir svečiai.

(V. Maželio nuotrauka)

MIRĖ

Motiejus Venkus, gvy. 83, 09 60th Ave., Elmhurst, N. Y., mirė liepos 2 d. Liko žmona Julija ir duktė Julija Šenutiūnė. Palaidotas Šenutiūnėse, puose liepos 5 d. Atsilaikymo parapijoje, čioje. Laidotuviemis rūpinosi Ballas Funeral Home.

Lietuvis kovojęs...

(Atkelta iš 5 pusl.)

Bet, matyti, tos Miklasevičiaus operacijos buvo sėkmingos ir pelningos, nes netrukus jis išsigijo žymiai didesnį laivą, kurį pavadino savo globėjo, Princo Radvilos vardu.

Jo įgulą sudarė 15 žmonių. Jis buvo ginkluotas 6 patrankėlėmis ir kitais ginklais. Prašydamas leidimo tam laivui veikti prieš angus, Miklasevičius tarp kitko rašė, kad jo noras plaukioti jūromis ir kovoti su JAV priešais.

Tai buvo jau 1783 metais, kuriais karas su Anglija pasibaigė, dėl to ir „Princo Radvilai“ nebuvo daug pranaš pastreikti jūros kovose.

Po karo Felksas Miklasevičius iš Bostono, kur ilgiau gyveno, persikėlė į Čarlotoną, Pietinę Caroliną, kur atrodė, ir išgyveno iki mirties.

Šitas faktas rodo, kad žmonės iš Lietuvos yra suvaidinę nemažą vaidmenį JAV istorijoje.

KRYŽKELĖS

GRIEŽEI SUNKU BUVO SKIRTIS SU LAIMA

Bet Laima apdovanojo jį daug reiškančiu žvilgsniu.

Svečių linksmumas nesiliovė ilgai.

— Na, pašok dar, pašok. Persiversk per galvą, muštini gausi, — paprasė Henė vienas žemaitis bajoras.

— Muštinio maža, — persikreipė Henė ir sustojo prieš bajorą.

— O kiek tu nori?

— Duok tiek, kiek karalius Jogaila pasiūlė Opoliečiui už Zlotorijos pilį, tai ir pašoksiu, ir per galvą persiversiu, — atkirto jam Henė.

— O ką tu su tiek pinigų darytum?

— O, tuomet aš šokčiau ir gročiau, o karalius Jogaila verstųsi per galvą!

Visa menė pratrūko juoku, tik nesusijuokė vienas Vytautas. Be kunigaikščio, bendra linksmumo nuotaika negalėjo užsikrėsti riteris Griežė ir Margarita Knystautaitė. Visiems klykiant ir juokaujant, Griežė ir Knystautaitė tik iš mandagumo nusišypsodavo ir vėl gaudydavo vienas kito žvilgsnius. Bet progos prieiti prie bajorienės ir jos dukros ir perduoti sūnų ir brolių linkėjimus riteriui vis nebuvo. Pagaliau, kai trimitai pakvietė svečius vakarienės ir kai visi didikai atsikėlė nuo savo kėdžių, riteris prisitartino prie bajorienės ir jos dukros ir nusilenkė tarė:

— Garbingoji Frau, jūsų sūnūs siūniau tau ir savo seseriai labų dienų ir geriausių linkėjimų. Jie sveiki ir linksmi, ko ir jums geidžia nuo viešpaties Jėzaus.

Bajorienė nušvito ir paklausė:

— O ar jie vėl perkelti į Marienburgą?

— Ne, garbingoji Frau, jie tebėra Karaliaučiuje, bet aš čia keliaudamas juos aplankiau.

— Labai ačiū, narsusis riteri.

— O kaip sekasi jiems medžioti? — paklausė Margarita.

— O, gražioji Fräulein, Prūsų girios tai ne Žemaičių: jos bė deivų.

Tuo pasikalbėjimas ir pasibaigė.

Riteris jautėsi laimingas, kad iš taip arti pamatė savo širdies damą ir galėjo pažvelgti į jos mėlynas akis. Ir per vakarienę jis iš tolo sekė ją akimis ir džiaugėsi jos gražumu ir laime ją matyti.

XXXI

Maskvos kunigaikščio pasiuntinių atsilankymas pas Vytautą į Bartenšteino tvirtovę sukėlė didelį nerimą ir daug įvairių kalbų bei spėliojimų ne tik Krokuvoje, tarp Jogailos vyskupų ir ponų, bet tomis piršlybomis susirūpino ir ordinas; mat, visi pamatė, kiek pakilo kunigaikščio Vytauto garbė ir jo autoritetas. Be to, visi žinojo, kad ne vien apie piršlybas kalbės Maskvos pasiuntiniai, o tarsis su Vytautu ir kitais politiniais reikalais. Juo labiau visi susirūpino, kai sužinojo, kad kunigaikštis siūniau į tolimą Maskvą ir savo pasiuntinius, gabiausius bajorus didikus su Alšėnų kunigaikščiu Jonu Algimantaičiu priešaky ir didelį palydovų būrį. Prie kunigaikštystės palydovių buvo priskirtos ir bajorienė Knystautienė su dukra Margarita ir dar kelios žemaičių bajorės ir bajoraitės.

Kelias į Maskvą buvo labai tolimas, sunkus ir pavojingas, nes dėl nesantaikos su Skirgaila ir Jogaila reikėjo aplenkti didžiąją Lietuvą ir keliauti jūromis į Rygą, o paskui per Pskovo ir Naugaro žemes.

Mažiausiai džiaugėsi tomis piršlybomis ir dėl paskirtų palydovų riteris Griežė. O, kaip jis būtų laimingas, jei ir jis galėtų dalyvauti palydovų ar pasiuntinių tarpe! Lydėdamas kunigaikštystę, jis kasdien galėtų matyti ją, galėtų jai ir jos motinai kuo padėti. Ir gal pirmą kartą savo gyvenime riteris Griežė pasigailėjo esąs kryžiuotis, o ne žemaitis arba koks nors kitas laisvas riteris. Bet dabar jam, kaip kryžiuočiu, visi keliai prasiskverbtį į kunigaikštystės palydovus ar kunigaikščio pasiuntinius buvo užkirsti. Galėtų jis paprašyti ordino magistrą, kad Knystautienės su dukra, kaip svar-

bių įkaičių, neišleistų, bet apie tai riteris ir pamanyti nenorėjo. Jam beliko surasti progą ir pasisakyti Margaritai, kad jis ją mylės ir kad be jos jam gyvenimas nemalonus. Bet kaip tai padaryti, kur tokią progą surasti: viešai negalima, o bajoraitė viena niekur nepasirodydavo. Pasipiršti per ką nors kitą, — riteris neturėjo iš žemaičių nei gerų draugų, nei giminių. O be to, jis kryžiuotis, ir dar kažin, kaip pažūrėtų į jo piršlybas bajorienė, jos broliai, kunigaikštis ir pati Margarita. O ką pasakytų ordinas, kurio įstatai draudė su svetimšalėmis jungtuves?.. O kas tikras, kad per tokią ilgą kelionę nepasipirš bajoraitėi kurįs pasiuntinių arba palydovų. O ir Maskvoje ar maža gražių, jaunų rusų bajorėlių? Ir riteris Griežė pasidarė neramus ir nusiminęs. Tai pastebėjo ir bajoraitė, bet tradicijos, kuklumas ir tas nuolatinis moterų nuo vyrų atskyrimas neleido jiems nei pasimatyti, nei pasiaiškinti.

Paskutinę dieną, prieš išvykdamas, iš Bartenšteino į Marienburgą su kunigaikščio Vytauto laišku didžiajam ordino magistrui, riteris Griežė pagavo bajorienę su dukra šventoriuje, kai jos grįžo iš tvirtovės koplyčios, ir mandagiai nusilenkęs pakalbino:

— Prieš tokią tolimą kelionę meldėtės, gerbiamoji bajoriene, kad viešpats apsaugotų jus kelyje nuo visokių nelaimių. Bet nesibijokite, garbingoji Frau, — keliausite krikščionių kraštais.

— Ačiū jums, narsusis riteri, tikėsimės, kad krikščionys nepuls mūsų norę naktį, — atsakė Knystautienė, ir Griežė nesuprato, ar tai jam buvo tyčia priminta dėl kryžiuočių takto, ar tai tik sutapimas.

— Labai gailiuosi, bajoriene, kad aš negaliu jūsų su dukrele Margarita palydėti iki Maskvos ir visą kelią skelbti jos garbę ir gražumą.

— Tu nepamirši jos, riteri, kituose krikščioniškuose kraštuose?

— O, mano ponija, jūsų dukte ne tik mano širdies dama, bet ir mano gyvenimas, mano viltis, mano džiaugsmas.. Kaip aš galiu ją pamiršti...

— Riteri, — nedavė jam pabaigti Margarita, — tavo gyvenimas — ordino rankose, o tavo džiaugsmas — garbingi karo žygiai.

— Gerbiamoji Fräulein, aš laisvas riteris, ir su ordinu riša mane tik tikyba, bet ne kraujas; o karo žygiai man tik tie garbingi, kuriuos ir tu laiminsi.

Knystautienė stabtelėjo prie menės durų ir pagavojusi pasakė:

— Narsusis riteri, šiandien mus su ordinu riša bičiulystė, bet ryt poryt gali būti ir kitaip, kaip jau ne kartą yra buvę; taigi apsimastyki, riteri. — Ir bajorienė su dukra, daugiau netarusios nė žodžio, žengė į gonkas.

— Laimingos kelionės, garbingoji Frau ir gerbiamoji Fräulein!

— Ir jums laimingos kelionės, narsusis riteri; jei pamatysite mano sūnus — pasveikinkit juos!

— Ir nuo manęs mano broliams geriausių linkėjimų, — apdovanojo jį daug reiškančiu žvilgsniu Margarita, ir jo krūtinėje suliepsnojo vilties ugnelė.

— Ačiū, — tik atsakė riteris ir nusilenkdamas pridėjo prie širdies pirštiniuotą ranką.

XXXII

Galvęs kunigaikščio Vytauto atsakymą, didysis ordino magistras susirūpino nauju žygiu į Lietuvą. Riterį Griežė ir kitus gabesnius bei sumanesnius brolius tuojau siuntė į Vakarų Europą skelbti visiems viešpačiams ir riteriams, kad pagonių krašte, būtent Lietuvoje, bus atliktos didelės garbės iškilmės, į kurias ir kviečiami visi, kurie tik gali valdyti kalaviją, kurie nori gauti atlydų, nuopelnų, nuodėmių atleidimo, išmėginti savo laimę kalaviju ir prisigraboti turto.

VASAROTOJAMS

Gražios gamtos aplinkumoje, prie Quaddric ežero, Thompson, Conn., atostogoms priimami vasarotojai, savaitgaliams, iškylops.

Žuvingas ežeras, geros žvejojimo sąlygos aplinkėse. Paprastai ir motoriniai laiveliai.

Erdvūs miegamieji, dideli laisvalaikiams praleisti kambariai. Dušai. Televizija. Žaidimai.

Valstybės tvarkomi ir prižiūrimi Quaddric ir Memorial Parko paplūdimiai.

Virtuvė vedama prityrusio Lietuvosio virėjo.

J. PAKNYS

Box 126, Thompson, Conn.
Tel. Putnam-Walnut 8-7736

Lietuviai Advokatai

CLEMENT A. VOKET

(Vokietaitis)
41-40 74th STREET
Jackson Heights 73, N. Y.
NEWTON 9-6620

K. W. MICHELSON

87-14 111th Street
Richmond Hill 18, N. Y.
Virginia 6-6060

ST. BREDIS, Jr.

37 Sheffdan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
APplegate 7-7083

A. J. WESLAN

16 Court Street
Brooklyn, N. Y.
TRiangle 5-6116

A. ANDRIUŠKEVIČIUS

Laikrodininkas - Juvėlyras
Didelis pasirinkimas
BRANGENYBIU
485 Grand Street
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-2318

JOHN BALTADUONIS

Frankford Avenue
C A F E

1700 Frankford Avenue
PHILADELPHIA, PA.

ALL LANGUAGES
TYPEWRITER Co., Inc.

Lietuviškos ir angliškos
rašomosios mašinėlės
žemiausiomis kainomis:
Nuo \$30.00 ir t.t.

Taip pat skaičiavimo
mašinos, mimeografai ir
kiti raštinės reikmenys.

119 WEST 23rd STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel. CHelsea 3-8086

IVAIRENYBĖS

NAMINIŲ GYVULIŲ KILMĖ

Norėdami nušviesti naminių gyvulių kilmę, pirmiausia minime šunį, tačiau ne dėl to, kad jis būtų pats naudingiausias. Bet, remiantis kultūros istorijos duomenimis, jis seniausiai surišo savo likimą su žmogumi. Atrodo, kad šuo jau buvo virtęs naminiu gyvuliu dar Europos kultūros aušroje, kai žmogus tik rentėsi primityvius pastatus ežeruose ant baslių. Nė vienas naminis gyvulys nėra taip plačiai paplitęs pasaulyje, net tolimiausios šiaurės gyventojai — eskimai, ir tie naudojami šunimis. Tai įrodo, kad šuo domestiktuotas labai seniai.

Suns panaudojimas yra visokeriopo pobūdžio. Jau baslinių pastatų žmogus jam pavesdavo saugoti savo namus ir gyvulių bandas, o kaip medžiotojo padėjėjas šuo seniai žinomas. Medžioklės su šunimis yra atvaizduotos senuose Asirijos paveiksluose, o Egipto piramidėse galima matyti atvaizdus faraonų, medžiojančių laukinius arklius su milžiniškais dogais¹. Aukštutiniame Egipte nuo seniausių laikų medžiojamos antilopės su greitaisiais kurtais.

Pirmieji Pietų Amerikoje apsilankę europiečiai sako, kad perujiečiai laikydavo šunių dideliu gardumynu. Kai kurios Afrikos tautos, o, taip pat ir kiniečiai, šunis peni ir valgo jų mėsą.

Kinkytas šuo, ypač tolimoje šiaurėje, žmogui yra nepaprastai naudingas, galima net sakyti, kad be šuns žmogus negalėtų gyventi šiuose žiaurais klimato kraštuose.

Sunimis naudojasi visokie paliegėliai, ypač aklieji. Sunys vedžioja juos po miestą.

Nuo senų laikų šunys yra panaudojami karo reikalingams. Galai ir kiti keltai užsiundydavo romėnų kareivius; pūdami prieš arklius, šunys sukeldavo paniką jo eilėse. Ispanai, atplaukę į Ameriką, žiauriai piudydavo šunimis menkai ginkluotus indėnus. Pagaliau visiems yra žinomas šuns vaidmuo kriminalistikos srityje.

Jokio kito naminio gyvulio ūgis nėra toks įvairus, kaip šuns. Ilgio atžvilgiu, neskaitant uodegos, didžiausias šuo yra 6 kartus ilgesnis už patį mažiausią, o tūrio — 200 kartų didesnis. Didžiausi skirtumai išvaizdos atžvilgiu, nes žmogus nuo seniausių laikų atrankos keliu yra išsigauginęs šunų, pritaikytų įvairiems jo reikalingams.

Seniausių Europos kultūros laikotarpiu, kuriam priklauso baslinė statyba, Europoje buvo tik viena naminio šuns veislė, kurią mokslininkai pavadino „durpynų šunimi“. Bet kituose kraštuose, kurių kultūra buvo daug senesnė, kaip antai: Egipte, Asirijoje ir kt., daug seniau buvo įvairių naminio šuns veislių.

Mokslininkų nuomonės dėl naminio šuns kilmės yra nevienodos. Vieni mano, kad jis su visomis savo veislėmis yra kilęs iš šakalo, į kurį labiausiai panašus ką tik minėtas durpynų šuo. Iš dabartinių šunų daugiausia panašumo su durpynų šunimi (sprendžiant iš užsilikusio šio šuns palaikų), o taip pat su šakalu turi špico veislė. Tai nedidelis, bet labai protingas šuo, į šakalą panašus ne tik išvaizda, bet ir savo papročiais. Nuomonė, kad špicas yra seniausia šunų veislė, o, be to, artimiausia šakalui, remia ir faktas, jog ši veislė yra plačiausiai paplitusi, nes randama ne tik visoje Europoje, bet taip pat visoje Azijoje ir Afrikos kraštuose. Šios veislės atsiradimo centras veikiausiai buvo vakarinė Azija.

Antra vertus, kai kurios šunų veislės, ypač bandšunys — gana dideli, smailasnukiai, stačių ausų ir pilki — turi daug panašumo su vilku. Tad visai pagrįstai ši veislė vadinama vilkiniais šunimis. Vilkinis šuo ypač primena vilkus, gyvenančius Irano rytuose, manoma, kad ten ir būsiąs vilkinio šuns židynys.

Centrinėje ir pietinėje Amerikoje jau nuo senų senovės buvo auginami šunys ir sukurta daug jų veislių. Jie yra kilę ne iš šakalo, nes jis ten negyvena, ir ne iš Azijos vilkų. Atrodo, kad pradžią jiems bus davusi viena šiaurės Amerikos vilko rūšis.

Kaip matyti, naminis šuo yra kilęs mažiausiai iš trijų žvėrių rūšių. Suns giminingumas su vilku ir šakalu rodomas dar ir tuo, kad jis lengvai poruojasi tiek su vilku, tiek su šakalu, ir jų vaikai būna visliūs.

¹ Dogas — labai didelio ūgio šunų veislė.

Irano rytų ir Indijos vilkai pasižymi savo medžioklės būdais. Jie turi paprotį organizuotai įvairyti medžiojamus žvėris, pvz., antilopės, į tokias vietas, iš kur joms sunku pasprukti, ir ten lengvai jas papiauna. Yra pagrindo manyti, kad iš tokių vilkų lengvai galėjo išsivystyti bandšunys, sugebą puikiai prižiūrėti ir saugoti naminių gyvulių bandą.

Savotišką šunų grupę sudaro vadinamieji kurtai. Tai dideli šunys, labai ilgu ir laibu snukiu, ilgomis laibomis kojomis ir galinga krūtine. Šios ypatybės leidžia jiems išvystyti nepaprastą greitį, todėl jie yra naudojami medžioklei, vyti ir sugauti visokiems greitiems žvėrims, kaip antai: antilopėms, lapėms, vilkams, kiškiams. Šių šunų židynys yra Afrikos kraštai, o iš ten jie paplito Azijos ir Europos šalyse. Egipte jau pačios seniausios dinastijos medžioklė su kurtais. Tada byloja jų atvaizdai faraonų kapuose. Iš visų duomenų galima manyti, kad ši savotiška šunų veislė yra kilusi iš vienos lieknos

Kurtai

ir laibakojės vilko rūšies (*Canis simensis*), gyvenančios Afrikoje.

Galimas dalykas, kad naminių šunų rasėms susidaryti padėjo ir kitos vilkų rūšys, bet apie tai galima tik spėlioti.

Kokių gi priemonių ėmėsi priešistorinis žmogus, prijaukindamas tuos žvėris, iš kurių ateityje susidarė gausios šunų veislės? Šį klausimą iš dalies nušviečia mums laukinių žvėrių, priklausančių šunų šeimai, stebėjimai. Kai kurios šunų šeimos rūšys, pvz., šakalai, poliarinės lapės ir kt., turi paprotį sekti didelius plėšriuosius žvėris ir naudotis jų maisto likučiais. Lygiai taip pat jie sekioja paskui žmogų ir kartais pasidaro jam net įkyrūs. Kai Beringo ekspedicija, sudūžus jos laivams, buvo priversta žiemoti Komandoro saloje, ją tuoj apspito gausūs poliarinių lapių pulkai. Ratu šūpėdavo jos aplink stovyklą ir suėdavo visas žmonių valgio atmatas, o kai ir to pritrūkdavo, jos vogdavo pakinktų difžus, odinius batus ir rydavo žmonių išmatas. Todėl ekspedicijos įgula be vargo galėjo užmušti šių lapių, kiek tik norėjo; ir iš jų kailių pasidaryti palapines bei guolius. Panašiai elgiasi ir šakalai: jie laikosi arti ganomų bandų bei tvartų, kantriai laukdami, kada jiems bus išmesta kas nors ėdamo, o reikalui esant patys ką nors pasivagia.

Galima manyti, kad tais laikais, kai žmonija su savo bandomis klijavo, aplink kiekvieną žmonių bendruomenę susidarydavo „sava“ laukinių šunų grupė ir šiaip taip su žmogum gyvendavo. Tie šunys naudodavosi žmonių maisto likučiais, bet iš dalies būdavo žmogui ir naudingi, nes, turėdami gerą uosę ir būdami budrūs, perspėdavo žmogų apie besiantinančius žvėris ar priešiškus žmonių bendruomenę. Galima taip pat manyti, kad tokie šunys greit virto piemenų talkininkais. Jau priešistorinis žmogus galėjo tinkamai įvertinti tokius pusiau jaukius šunis ir galutinai juos prijaukinti.

Kita savaitė

Kate buvo laikoma geros dvasios isikunijimu.

Chicagoje 10,000

žiurovų gėrėjosi
liaudies šokiais

Chicagoje lietuviai ir tūkstančiai suvažiuavusių iš kitų vietovių užpraėitą sekmadienį, birželio 30 d. pergyveno tikrai retą meno šventę.

Chicagoje milžiniškame amfiteatre, kaip bičių avilyje, užėmė per 10,000 lietuvių susirinkusių į pirmąjį JAV ir Kanados lietuvių liaudies šokių festivalį.

Festivalio rengimo pirmininkas Bronius Šatas publikai pristatė šokėjų grupes, kurios išsiriškiavusios gretomis ir pagilpuošusios tautiniais rūbais įžengė arenon. Šokių susirinko virš 600.

Po jų pasirodė apie 1000 mokyklinio amžiaus jaunimo, kuris tvarkingomis gretomis, kaip kokie kariuomenės būriai, perėjo areną ir užėmė jiems skirtas vietas salės gale.

Liaudies šokių festivalis buvo pradėtas Lietuvos himnu. Įnešis vėlavas, programos vedėja Ju. Žvartdienė. Lietuvos konsulas Chicagoje žmona, publikai perskaitė gautą iš prezidento Eisenhowerio telegramą, kurioj jis rašė:

„Prašau pasveikinti nuo manęs visus tuos, kurie dalyvauja šioje pirmoje Jungtinių Valstijų ir Kanados lietuvių liaudies šokių šventėje. Šis festivalis rodo puikų sveikatos ir pramoginės veiklos pavyzdį. Kaip išraiška gausingų kultūrinių tradicijų, šie šokiai pakartotinai byloja kaip universalinė kalba. Jie kartu parodo, kiek šis kontinentas skolingas užjūrio kraštų tautų kultūrai. Geriausias sėkmės festivalio lietuviškų tradicijų prasme“.

Po ALB pirm. S. Barzduko kalbos, pagal tradiciją šokiai buvo pradėti sukurti šokių šimtai merginų ir vaikų pradėjo šokti arenose grojant B. Jonušo orkestrui. Po suktinio sekė kiti liaudies šokiai.

Amfiteatre pasirodęs Chicago miesto mēras Richard J. Daley, kuris prieš tai savo proklamacijoje buvo paskelbęs lietuvių festivalio dieną, publikos buvo sutiktas trūkšmingomis ovacijomis. Jis savo trumpoj sveikinimo kalboj išreiškė didelį džiaugsmą Chicagoje lietuviams ir jų įnašu į Amerikos gyvenimą, ir palinkėjo daug sėkmės.

Po šokių pasirodymo, mokyklinio amžiaus jaunimas padėnavo keletą dainų. Pasilsėję šokėjai vėl užplūdė areną ir sušoko dar keletą šokių. Viso buvo sušokta 18 liaudies šokių. Minia gyvai sekė visus šoktus ir dažnai plojimais palaidėdavo gražesniausias vietas.

Tris valandas užtrukusi turtinga programa buvo baigta tradiciniu „Noriu miego, dauš miego, negaliu užmigti...“

Festivalio rengėjai ir šokių paruošėjai buvo apdovanoti, gėlėmis, dovanomis, bei dešimt tūkstantines publikos plojimu.

A. P.

UŽMIRŠTOS KĖDĖS

Vienu krauju liepos popietį
Laius ir Girėnas viešėjo ma-
no namuose. Jie sėdėjo dide-
lėse sunkiose kėdėse, pasako-
dami apie skridimą ir kitus
planus.

Jų veiduose buvo matyti ne-
abejotinas pasiryžimas nuga-
lėti visas kliūtis ir su savo
plienų aru pasiekti tėvų žemę
Lietuvą. Ir jie išstėjo. Liepos
15 d. anksti rytą jie paslėjo
į tą garbingą, bet tolimą ir pa-
vojingą kelionę. Jie perskrido
platajį Atlantą ir būtų pasiekę
savo tėvų žemę, jei beširdė
mirtis nebūtų pastojusi jiems
kelia.

J. ŠIAUCIŪNAS

Nuo tos dienos šios dvi kė-
dės, kuriose jie sėdėjo, pa-
liko man neįkainojamas tur-
tas. Kasmet, artėjant liepos
15 d., aš sėdėdamas vienoje
jų, rašydavau valdžius apie
šių didvyrių gyvenimą. Jos bu-
vo man įkvėpimo šaltinis. Ne-
išsemtas minčių aruodas,
nematoma jėga, kuri versdavo
mane rašyti.

Laikas bėgo. Keltėsi baldai,
keltėsi kambarių švaidai, bet
tos dvi kėdės dangeliu metu
stovėjo savo vietoje.

Atsisėdęs vienoje jų, rodo-
si mačydavau jų veidus, klaus-
sydavau jų pasakojimų, džiaus-
giausi jų darbais parodyti pla-
čiajam pasauliui, kad lietuvis
nėra paskutinis, kad Lietuva,
šimtmečius svetimųjų mindžio-
jama, naikinama, iš tautų še-
mos išbraukta, tebėra gyva. Ji
jau prisikėlė iš vargo griuvė-
sių ir savo jėgomis kuria nau-
ją, laisvą gyvenimą.

Gyvenimas nestovi vietoje,
kiekvieno žmogaus kelia pa-
sukdamas nauja kryptimi. Ir
man nedarė išimties. Palikau
senuosius namus ir išsikraus-
čiau kitur. Atvažiavo, sukrovė
reikalingus daiktus, bandė neš-
ti ir kėdes. Jos didelės, sun-
kios, vargiai pro duris išne-
šamos. -- Palikime jas, senas,
bevertes, iš maros išėjusias.
Ir palikome. Palikome, užmir-
šę vertę.

Artėjant liepos 15 d. aš atsi-
miniau, kad palikome didelės
vertės kėdes sytims.

Grįžau, jieškoti. Klausiu.
Naujas savininkas atsakė:
"Nėra". Grįžau nustumęs,
užsimastęs: Yra brangių kė-
džių, milijonus moka už jas,
į muziejus stato. Tai impera-
torių, karalių, bet jos man be-
vertės. Į savo kambarį jų ne-
įsileisčiau, jos permirkusios
nekaltų žmonių krauju ir aša-
romis. Bet štai man brangios,
per neapdairumą paliktos, kė-
dės. Jos primena, kad rie-
tenomis Tėvynės neišvaduosi-
me, tik vieninga kova, nebijo-
dami mirties, kaip mūsų did-
vyriai kad darė.

Rašau ant suolo, nes už-
miršome kėdes.

MOKĖSIŲ PO 1 DOLERĮ UŽ ATVIRUKĄ AR VOKĄ!

Norėdamas išstatyti pilną rinkinį Lietuvos atvirukų ir
vokų Pasaulio Lietuvių Bendruomenės selmo metu ruo-
šiamoje pašto ženklų parodoje, perkū Lietuvos nepriklaus-
omybės metais išleistus atvirukus ir vokus su juose
atspaustais pašto ženklais, mokėdamas už kiekvieną
gerame stovų atviruką ar voką po 1 dolerį. Siųsti: A.
VIZBARUI, c/o Vienybė, 412 Bedford Ave. Brooklyn 11,
N. Y.

Patikimiausia firma siuntiniams persiųsti į SSSR,
Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir kitus kraštus:

PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 16, N. Y.
Mūsų firma dabar taip suorganizuota, kad kiekvienas
siuntinys išsiunčiamas per 2-3 dienas ir adresu pasie-
kia per 6-8 savaites. Oro paštu siuntiniai pasiekia per
6-8 dienas. Galima siųsti naujus ir devėtus drabužius,
maisto produktus, vaistus, siuvamos mašinos, akordijo-
nus ir kitą. Garantuojame gavėjo pasirašytą kvitą.
Firma atidaryta kasdien, taip pat sekmadieniais nuo 9 iki 6
valandų, šeštadieniais nuo 8 iki 4 val.

Telefonas IN 7-7272, 7-6456.

MŪSŲ SKYRIAI:

New York City, 78 Second Ave., ORchard 5-1540
Detroit 12, Mich., 11601 Jos. Campau Ave., TOWnsend 8-02, d
Hartford, Conn., 651 Albany Avenue, CHApel 7-5164
Los Angeles, Calif., 121 S. Vermont Ave., DU 5-6550
Philadelphia, Pa., 832 North 7th Ave., WA 3-1747
Chicago, Ill. 3741 W. 26th St., Chicago, Ill.
Newark, N. J. 263 Market Street, Newark, N. J.

PARK FLORIST
MATTHEW MAZEIKA,
Savininkas

Gėlės pristatomos į bet
kurias pasaulio vietas.

80-15 JAMAICA AVENUE
(Skersai nuo Haven teatro)

WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. Virginia 9-3112

DOVANŲ SIUNTINIAI

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR
KITAS SOVIETŲ RUSIJOS DALIS

APMOKANT MUITĄ ČIA

Pagal specialiai sutartą INTURIST, Maskvoje, leidimą
AR JŪS IEŠKOTE?

- Patikimos Bendrovės
- Skubiam ir veikliam patarnavimui
- Bendrovės su daugiau kaip 25 metų patyrimo
- Tinkamo atlyginimo pagal nuostatus
- Mandagaus kiekvienam paskirai rodomo dėmesio ir individuališko pakavimo
- Pristatymo įrodymo -- jūsų siuntinio gavėjo parašo.

MĖGINKITE:

PARCEL DEPARTMENT
GLOBE TRAVEL SERVICE

PHILADELPHIA 6, PA.
716 Walnut St., Tel. Lombard
3-3455. Kasdien 9-5. Trečiadienį
9-8.

CHICAGO 32, ILLINOIS
4102 Archer Ave., tel. FRE-
mont 6-6399. Kasdien 9-7,
šeštadienį 9-5 val.

DETROIT 10, MICHIGAN
6446 Michigan Ave., tel. TA-
shmore 5-7560. Pirm. antr. treč.
kvirt. 9-6, penktadieniais ir
šeštadieniais 9-9 val.

NEW YORK 23, N. Y.
1991 Broadway, tel. LYceum
5-0900. Kasdien ir šeštadienį
9-5. (Sėkmadieniais uždaryta.)

CLEVELAND, OHIO
3165 East 71st St., tel. UTah
1-0307. Kasdien 9-7. Sestadienį
10-5 val.

SO. BOSTON, MASS.
Room 10, Ellis Bldg., 409 E.
Broadway, Tel. ANDrew 8-8764.
Kasdien 9-5, šeštadieniais 8-2,
ketvirtadieniais 9-7.

Atsiųsdami siuntinius mums paštu taip pat susilauksite
tokių pat skubaus ir tinkamo patarnavimo. Saskaityta jums
išsiunčiama tą pačią dieną, kada gaunamas jūsų siuntini-
nys. Informacijos ir katalogai jums siunčiami paprašius.

Lietuvių dėmesui! NEWARKE ATIDARYTAS OFISAS SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

Į UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUR

Siunčiame maisto produktus, naujus ir devėtus drabužius,
medžiagas, vaistus ir t. t.

Siuntiniai išsiunčiami 48 valandų bėgyje.

Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą.
Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitių bėgyje.
Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.
Siuntėjas gauna asmeniškus gavėjo pakvitavimus.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMI SU JAU APMOKĖTU MUTU.

PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS

Siųskite siuntinius gimnietėms!

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. po piet.

Reikalaukite katalogų. Rašykite rusiškai arba angliškai.

Netoli Pensylvanijos gelžkelio stoties Newark.

314 MARKET ST. NEWARK, N. J.

Package Express Co. Mitchell 2-2452

(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc., leidimu)

TINKAMIAUSIA VIETA ATOSTOGOMS

Geresnės, gražesnės ir patogesnės vietos vasaros atostogoms ir piknikams,
kaip GREEN PAVILLION prie puikaus Ronkonkoma ežero, niekur nerasite. Pa-
langos smėlio paplūdimis, didelis restoranas, ilgas baras, erdvi salė šokiams
bei pramogoms, aikštė automobiliams, įvairios sporto bei žaidimo priemonės pir-
mos rūšies maistas ir neribotas gėrimų pasirinkimas. The Green Pavillion savi-
ninkai, Petras ir Frances Cibuls, kviečia tautiečius ir jų organizacijas dabar
užsisakyti datą bei laiką savo atostogoms, iškylosms bei piknikams.

THE GREEN PAVILLON Lake Ronkonkoma, L. I.

(Tel. Ronkonkoma 9-8536, arba BA 9-3324)

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR
Kazys Bulvidas
 Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai. Vakaraus muzika prie baro.
DU ORKESTRAI, FLOOR SHOW IR ŠOKIAI
 80 St. Marks Place New York, N. Y.
 (8th St. ir 1st Avenue) Telefonas: GRamercy 7-9765

Draudimo reikalais, taksų paruošimas, Notarinių dokumentų tvirtinimui, kreiptis į
JUOŽĄ ANDRIUSĮ
 GENERAL INSURANCE BROKER - NOTARY PUBLIC
 Uzpildomi federaliniai ir valstybės taksai, tvirtinami dokumentai ir atliekami visu rusių draudimai: gyvybes, namu, baldų, automobiliu, bizniui ir t.t. Geras Patarnavimas.
 87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
 Kasdien iki 8 v.v. Sest. iki 6 v.v. Tel. VIRginia 7-4477

Vįsime New Yorke nerassite gražesnių ir patogesnių salių kaip
GRAND PARADISE
 Ką nerengtumėte: koncertą, vestuves, prakalbas ar šoktus -- salėse gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių --
J. WEINSTEIN, Reikalų Vedėjas
 320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
 Telefonas: EVergreen 7-1123

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
BARAS - RESTORANAS * VYTAUTAS BELECKAS, Sav.
 Salė vestuvėms, susirinkimams, parengimams.
 1883 MADISON STREET BROOKLYN 27, N. Y.
 (Prie Forest Ave. stoties, Ridgewode) Tel. EV 2-9586

LIETUVIŠKI SŪRIAI
 Lietuviški sūriai, gaminami Michigan valstybėje yra švieži nes jie atgabenami lėktuvais:
 Petro Lįsausko krautuvėje taip pat galite gauti lietuviškos Boston Baking Co. gamybos duonos, lietuviškų desų ir šviežių, tiesiai iš fermos atvežtų kiaušinių.
 Lįsausko krautuvėje gaunami tik švieži produktai.
PETRAS LISAUSKAS
 64-09 CLINTON AVENUE MASPETH, N. Y.
 (Prie Maspetho Lietuviu baznycia) Tel. TW 4-8087

RAY'S LIQUOR STORE
 Juozas ir Izabelė Misiūnai, sav.
 Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas. Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
 103-55 LEFFERTS BLVD., RICHMOND HILL, N. Y.
 Telefonas: VIRginia 3-3544

BARAS IR RESTORANAS
JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
 Stiklinis baras. Viena gražiausių užėgų Brooklyne.
 273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
 Telefonas: EVergreen 4-9533

NORITE GEROS -- MENIŠKOS FOTOGRAFIJOS
 Portreto, šeimos, vaikų, įvairių progų - vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobbvių ir pan. nuotraukų, Jums geromis sąlygomis padarys
VYTAUTAS MAZELIS
 422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
 Tel. HY 7-4677

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
 PATARNAVIMAS PAS
ORMAN & MICHELSON
 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
 Telefonas: VIRGINIA 6-1800

SCHUYLER SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
 of Kearny, N. J.
 ĮSTEIGTA 1924 m.
 Julius Paknis, President
 George Katilus, Vice-pres.
 Peter W. Velevas, Ex. Mgr.
 Joseph M. Belza, Treasurer
 Mrs. S. Dasker, Asst. Sec'y
 24 Davis Avenue
KEARNY, NEW JERSEY

Atdara kasdien, išskyrus šėbtadienius ir šventadienius, nuo 10 v. r. iki 3 v. p. p. Penktadienių vakarais nuo 6 iki 8:30.
MOKAMA 3
 Kapitalas \$1,600,000

TONIKAS VIDURIAMS
 Cia yra naminė gyduolė, mišinys šaknų, žolų ir sėklų. Ji vartojama arba tos formoje, nuo šių ligų: skilvio nevirškinimo, inkstų (kidneys), odos išbėrimo, gerklės užkimimo, plaučių uždegimo, vidurių liuosavimo, puslės ligų, širdies supykimo, šūrpulavimo, peršalimo, dieglių, reumatizmo, bronchito, rųžės, rėmens deginimo, galvos skaudėjimo, sąnarių gėlmo, ir nuo daugelio kitų vidurių ligų. Šios arbatos svaras kainuoja \$4.00.
ALEXANDER'S CO.
 414 Broadway
 South Boston 27, Mass.

J. Markiewicz AND SONS, INC.
 Laidotuvių Direktorai
 15 TRUMBULL STREET
 New Haven, Connecticut
 Telefonas: L0cust 2-9229

KARLONAS FUNERAL HOME
 Lietuviams tarnauja daugiau kaip 20 metų.
 280 CHESNUT STREET
 New Britain, Connecticut
 Telefonas: 9-1181

ŠAUTUVAI
 Kas tik medžioklės sportui reikalinga, yra gaminama mūsų krautuvėje. Mes parūpiname leidimus. Taip pat siunčiame šautuvus į Europą.
ZIRMO COMPANY

 146 Park Row
 New York 7, N. Y.
 Tel. REctor 2-0231

TRAUN'S BAR RESTORANAS IR BARAS
 AUGUST TRAUN, Savininkas
 N. E. Cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
 Telefonas: POplar 5-9785

HELEN POVILANSKIENE
 Baras - Restoranas - Salė šeimyninėms pramogoms
 158 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
 Telefonas: EVergreen 4-9737

M. AND Z. COLLISION WORKS
JULIUS MALDUTIS
 Sulankstytų automobilių dalių ištėsinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas
 937 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
 (Tarp Morgan ir Bushwick Ave.) Tel. EVergreen 8-9794

Pajamų mokesčių, buhalterijos ir apdraudos reikalais kreiptis į --- **FRANK DIMAS**
 764 CYPRESS AVENUE RIDGEWOOD 27, N. Y.
 (Du blokai nuo Myrtle Ave. stoties, Canarsie line)
 Atdara kasd. nuo 3 v.p.p. iki 9 v.v. Sest. nuo 10 r. iki 6 v.v.
 Telefonai: EV 1-4774, MI 2-4076

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE
ROBERT F. NARK
 APDRAUDOS SPECIALISTAS
 26 Court Street Brooklyn 1, N. Y. 700 Caroline Ave. N. Valley Stream, N. Y.
 MAIN 4-6400 VALley Stream 5-0783
 LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS
 Salės šokiams, vestuvėms ir kitokiems pobūviams priimanomis kainomis. Geriausi gėrimai pigiausiomis kainomis. Lietuviški maisto gaminiai.
 Patriotiniu organizacija susirinkimams patalpos nemokamai. Visais reikalais kreiptis į klubo vedeja V. E. MIKALAIUSKA.
 280 UNION AVE BROOKLYN, N. Y.
 Telefonas: EVergreen 4-9672

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
JUOZAS GARŠVA
 231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
 KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
 (ARMAKAUSKAS)
 423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN, N. Y.
 KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
 MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
 Direktorius Reikalų Vedėjas
 660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
 NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

SHALINS FUNERAL HOME
 F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
 84-02 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
 KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. VIRginia 7-4499

AUGUST P. GUSTAS, Inc.
 AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
 354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
 KOPLYCIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR. Tel. EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
 635 NORTH WOOD AVENUE LINDEN, NEW JERSEY
 Telefonas: Linden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
 P. RADZEVICIUS, Direktorius
 410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
 Telefonas: STagg 2-4409

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams.

New Yorkas ir Apylinkė

Vincė Jonuškaitė išskrido į Santa Barbara, Cal. ilgesnėms atostogoms, kurias pradės pas seserį. Ta proga Vincė žada aplankyti Los Angeles ir San Francisco lietuvius.

Saulius Sirusas išvyko į Monticello, N. Y., kur jis yra vienos berniukų vasaros stovyklos golfo instruktorius.

Izidorius Jatulis, kun. P. Taboraitis, Balys Šarkenis ir Jieva Trečiokienė išrinkti į Newarko Balfo skyriaus valdybą.

Juozas Misiūnas, biznieriūs iš Richmond Hill, kartu su Viera ir Valiu Bunkais, išvyko savaitėi atostogų į Montrealį.

Juozas Ginkus, pimasis atsiliėpęs dėl prenumeratos pakėlimo, mums rašo: "Šiais laikais, kada viskas taip brangu, septynių dolerių Vienybės prenumeratai apmokėti neįtenka. Aš siunčiu visą dešimtį."

B. Čeponis praneša, kad Jeffersono Lietuvių Klubo piknikas turėjęs būti liepos 21 d., dėl įvykusio gaisro yra atšauktas.

Elena Urbaitytė, dailininkė, išskrido dviems mėnesiams į Europą. Lankysis Italijoje ir Prancūzijoje.

Antanas Gudonis, vienos pramonės įmonės New Jersey valstybėje pareigūnas, biznio reikalais lankėsi Glasgow, Škotijoje. Be to, buvo nuvykęs atostogų į Floridą.

I. Penikas šiomis dienomis išvyko į Havajų salas atlikti karinės prievolės.

Ona Gudienė, žinomo New Jersey lietuvių veikėjo Simono Gudo žmona, buvo susirgusi ir porą savaičių gulėjo ligoninėje. Dabar sveiksta namie.

Dr. G. Čekas, Jr., baigęs internship Nassau ligoninėje, pradėjo specializuotis neurologijoje ir psichiatrijoje Manhattan ligoninėje, New Yorke.

J. Matukas, mūsų laikraščio bendradarbis, išvyko dviem savaitėms atostogų į Maine valstybę.

Daiva Alstaitė iš 550 Grover Cleveland High School baigusiu mokinių buvo trečioji gavusi net du aukso medalius - už vokiečių kalbą ir chemiją. Ji yra dr. Roko Šliūpo anūkė.

I. Lietuvninkas su žmona Marija, buvusia Jurkšaitė, lankėsi rytinėse valstybėse. Lietuvninkai, buvę baltimoriečiai, dabar gyvena Floridoje.

Domas Norvilas iš Ozone Park, N. Y. siūsdamas 7 dolerius prenumeratai, ta proga primena: "Aš jau 50 metų skaitau tą Vienybę!"

A. Simutis praneša, kad jo redaguojamas Pasaulio Lietuvių Zinynas, susirgęs spaustuvės rinkikui, bus atspausdintas tik rudeni, tad lietuvių kolonijos dar gali suspėti prisijusti informacijas apie organizacijas, apie kurias dar nebuvo gauta žinių. Iš anksto užsiprenumeravusieji už 5 dolerius gaus kitais viršeliais, vėliau bus 6 dol. Informacijas ir prenumeratas siūsti: Mr. A. Simutis, 41 W. 82nd St., New York

VIRŠUJE: Dr. Aldonos Šliupaitės išleistuvių dalyviai. Iš kairės į dešinę: Dr. V. Paprockas, G. Šiliūnienė, A. Senikas, Paprockienė, J. Ginkus, P. Jurgeliūtė-Beverage, dr. Aldona Šliupaitė, dr. V. Kanauka, S. Čerienė-Mulks, I. Radzevičiūtė ir V. Tysliavienė. APAČIOJE: Viešnios dalyvavusios dr. Aldonos Šliupaitės išleistuvėse: Evelyną Yčaitė-Lessman, Gražina Šiliūnienė ir Ligija Bieliukienė.

Dr. A. Šliupaitės išleistuvės

Jau buvo pranešta, kad dr. Aldona Šliupaitė apėjo Brooklyną.

Praeitą šeštadienį Luchow restorane New Yorke jai buvo surengta išleistuvių vakarienė. Dalyvavo daktarės giminės, artimi draugai, bei profesionalai. Vakarų programai vadovavo ilgametė daktarės draugė Petronėlė Jurgeliūtė-Beverage. Ta proga kalbėjo: dr. V. Kanauka, L. Bieliukienė, dr. Ingelevičius, dr. V. Paprockas, Juozas Ginkus, S. Čerienė-Mulks, J. Alyta, Gražina Šiliūnienė, Antanas Senikas, I. Radzevičiūtė, J. Lessman, J. Tysliava ir kt.

Paskiausiai buvo pakviesta kalbėti dr. Aldona Šliupaitė, tuojau pareiškė, kad netrukus bus 50 metų, kai ji praktikuoja mediciną. Dėkodama išleistuvių rengėjoms ir visiems dalyviams, dr. Aldona Šliupaitė ta progą prisiminė

tuos laikus, kada jos tėvas dr. Jonas Šliupas dalinėjis viena pora batų su kitais dviem draugais.

-- Mano tėvas atvyko į Ameriką su penkiais centais kišeniuje, pareiškė dr. Šliupaitė. Jos motina, pati būdama Aušros bendradarbė ir pasirašinėdama Eglė, privertusi tėvą mesti laikraštinkavimą ir eiti mokytis medicinos. Pirmojo pasaulinio karo metu dr. Aldona Šliupaitė, kartu su tėvu, nuvyko į Rusiją, o iš ten, karui pasibaigus, į Lietuvą. Po 13 metų darbavimosi Lietuvoje, dr. Šliupaitė grįžo į Ameriką, kurią ji, be gili, rado labai pasikeitusią. Pati buvusi gyvenimo blaškoma, dr. A. Šliupaitė gerai suprato ir mūsų tremtinius, kurių per jos namus perėję kelios dešimtys.

Tuo tarpu A. Šliupaitė gyvena pas savo sesers dukterį Evelyną Yčaitė-Lessman, New Jersey valstybėje. Netrukus ji žada aplankyti Washingtoną ir Clevelandą. Kur dr. Šliupaitė įsikurs ir tęs savo darbą, tai paaiškės vėliau.

PRAŠO PAGALBOS

JAV gyvenantis lietuvis BALFui rašo: "Pastebėjau laikraštyje, kad BALFo pagalbą dėka Vanda Lingytė (Vokietijoje) pasveiko. Ar negalėtumėt pagalbėti mūsų sergančiai giminaitei Lietuvoje. Jos 12 metų amžiaus dukrelė jau treči metai serga sanarių reumatu. Prašo atsiųsti Cortisan ir kitų vaistų.

Pasiuntėme vieną vaistų siuntinį už \$30.00. Mergaitė sveikata pagerėjo, bet vaistai jau pasibaigė, o mes daugiau pasiūsti negalime. Mudu su žmona gyvename iš pensijos."

Gerai žinodamas Amerikos lietuvių dosnumą ir mažiųjų atjautimą ligoje, BALFas prižadėjo kreiptis į gerasirdžius Amerikos lietuvius, prašydamas pagalbą sergančiai mergaitėi, ar neatsiras būrys žmonių, draugija ar klubas, kuris apsiimtų mergaitę aprūpinti reikalingais vaistais.

Vida Klybaitė, sėkmingai atlikusi tyrinėjimo darbą, įsigijo Master of Science laipsnį biochemijoje, New Yorko Universitete.

Išnuomojamas

patogus, butas iš 4 kambarių. Kreiptis 525 Bushwick Avenue, Brooklyn. Tel. EV 6-4839.

IŠNUOMŪJAMI

trys gražūs, dideli kambariai rezidencinėje sekcijoje, su baldais ir be baldų. Kreiptis: VI 6-0977.

Motiejus nuotykiškai

